

ETİ KARINCA DERGİSİ

ETİMESGUT REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ RESMİ YAYIN ORGANIDIR. ISSN NO:2149-2859

ARALIK 2022 SAYI:13

ETİ KARINCA SAHİBİ

ETİMESGUT REHBERLİK VE ARAŞTIRMA

MERKEZİ ADINA

Ceyhun SARI

YAYIN İNCELEME KURULU

Zuhal ÇİLEZ

Nihal AYGÖRDÜ

Aysun KARADAĞ

Gülfem ÇETİNKAYA

Arzu KOYUNCU

Sevgi BAL

EDİTÖR

Sevgi BAL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Hüseyin Sinan ULUSOY

Yazışma Adresi

ETİMESGUT REHBERLİK ARAŞTIRMA

MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ ETİLER

MAH.1444.SOK. NO:1 Etimesgut/ANKARA

ISSN:2149-2859

İÇİNDEKİLER

FUAT AKSOY	OKULLARIMIZDA ŞİDDETİ ÖNLEME
MEDİNE TÜRKSOY	MUTLU ÇOCUK
ÖZGE KAZAN	SINAV KAYGISI
BUKET ÇETİN	KALEMİN FISILTISI
CANAN ŞAMAN DİLER	SINIRLAR
ÖZGÜL BOZOĞLU	ELEŞTİREL DÜŞÜNME
OKAN AKMARUL	TEK BİR SARI ÇİÇEK
ERDOĞAN YILDIRIM	ÖĞRETİMDE DİJİTAL MATERYALLERİN ÖNEMİ
NİLAY BENLİ	HAYATIN ANLAMI
MURAT ŞENTÜRK	PANDEMİ SÜRECİNDE İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIĞI ENGELLER
MEHMET BAĞÇEVLİ	EĞİTİM KURUMLARININ İŞ YÜKÜ VE ÖNERİLER
BÜLENT DURAK	ÖZEL GEREKSİN ÖĞRENCİLERİN MESLEKİ EĞİTİME KAZANDIRILMASI
AYLA KAYA	SADECE GÖR BENİ
AFİYET ÇAKIR	ÖĞRETMEN OLMAK
GÜZİDE AYHAN	AKRAN ZORBALIĞI
ELİF AVCI	ÇOCUKTA OLUMLU DAVRANIŞ GELİŞTİRME VE SINIRLAR

OKULLARIMIZDA ŞİDDETİ ÖNLEME

Bir ülkenin çocukları, o ülkenin en değerli hazinesidir. Toplumumuzun en önemli sorunlarından biri olan şiddet maalesef en çok çocukları olumsuz etkilemektedir ve çoğu zaman gözardı edilmektedir. Bazen çocuğa yönelik şiddet, günümüzde evde ve okulda çocuk eğitiminin bir parçası olarak kabul edilebilmektedir. Gelişmiş toplumlarda çocuğa yönelik şiddet sözel ve bedensel şiddet eylemi (çocuk istismarı) olarak da ele alınmakta gerek yasal yollarla gerekse de toplumun eğitimiyle denetim altına alınmaya çalışılmaktadır.

Şiddete yönelmenin birçok etkeni vardır. Bu etkenler davranım bozukluğunun oluşmasında etkilidir. Gençlerimizin şiddete yönelmesinin nedenlerine bakarsak:

- Nörobiyolojik etken (Beyinde seratonin miktarının değişmesi)
- Fiziksel rahatsızlıklar (Sara vb)
- Psikolojik rahatsızlıklar (Dikkat eksikliği, Hiperaktivite bozukluğu vb)
- Uzun süre ekrana maruz kalınması (şiddet içerikli videolar izlenmesi)
- Şiddet içerikli çevrim içi oyun oynanması
- Çocuğun psikolojik anlamda ihtiyaçlarının karşılanmaması
- Ailedeki büyük değişimler (Boşanma, taşınma vb)
- Çocuğa yönelik aile içi şiddet
- Kendini göstermek, ispat etmek ve onaylatmak

- Çocuğun sosyal çevresinin kısıtlı olması, akranlarıyla uygun ortamlarda yeterince zaman geçirememesi
- Çevresi tarafından şiddetin övülmesi, taktir edilmesi, çözüm yolu olarak gösterilmesi ve onaylanması

Okullarımızda şiddetin önlenmesine yönelik öneriler:

1. Gündelik yaşama yönelik stresle baş etme tekniklerinin öğretilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.
2. Okullarımızda öğrencilerimize kendine güven duygusu kazandırılma üzerinde çalışılmalı ve kendilik değerleri yükseltilmelidir.
3. Öğrencilere demokratik düşünme tarzı ve dayanışma fikri aşılmalıdır.
4. Şiddet olgusu ve sonuçları hakkında bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.
5. Aile eğitimleri kapsamında aileler bilgilendirilmelidir.
6. Okuldaki bütün çocukları korumayı kapsayacak bir önleme planı geliştirilmelidir.
7. Okulda riskli çocuklar için uygulanabilecek bir müdahale planı yaratılması kadar riskli davranış gösteren çocuklara erken müdahale yöntemleri geliştirilmeli, grup rehberliği etkinlikleri uygulanmalıdır.
8. Öğrenci ve velilerin bilinçli teknoloji kullanımı, siber zorbalık, akran zorbalığı, öfke kontrol yöntemleri konularında bilgilendirilmeleri.
9. Öğrencilere çatışma çözme, sorumluluk alma gibi olumlu davranış uyandırıcı eğitimler verilmelidir.
10. Yapılan rehberlik çalışmalarında etkili iletişim, problem çözme becerisi ve atılganlık konularına mutlaka yer verilmelidir.
11. Öğrenciler arasında akran danışmanlığı yapılmalıdır.
12. Okullarda bulunan psikolojik danışmanlara problemleri durumlarda başvurulacak uzmanlar gözüyle bakmak yerine; onların temel önleme programlarına ağırlık vermeleri sağlanmalıdır.

Sonuç olarak teknoloji çağında olduğumuz bugünlerde gençlerimizi ve çocuklarımızı şiddetten uzak tutmak, onları korumak, yeterli beceri ve donanımla mezun etmek biz öğretmenlerin en önemli sorumluluğudur. Bu sorumluluk

bilinciyle hareket etmeli; okul, aile, öğretmen ve öğrenci iletişimimizi sağlam tutarak, çocuklarımızda şiddetin değil, empati duygusunun gelişmesini sağlamamızın gerekliliği açıktır.

Fuat Aksoy

Şehit Muhammed İsmail Kaya İlkokulu Müdürü

MUTLU ÇOCUK

Evden koşarak oyuna yetişmekti bir zamanlar mutluluk; fırından gelirken dumanı üstünde ekmeğin ucunu yolda yemektir; bir bayram sabahı baş ucunda bayramlıklarla uyumak ya da kınalı ellerle uyanmak; bir babanın boynunda iki adım ilerlemek gökyüzünde uçar gibi hissederek; güçlü ve bir o kadar cesur ya da bir annenin ilmek ilmek örerken örgüsünü bir taraftan göz ucuyla seni seyrettiğini bilmek; güven ve bir o kadar aitlik hissetmek..

Mutlu bir çocuk olmak hem çok kolay hem bir o kadar zordu bir zamanlar.. bir zil sesiyle huzur da dolabilirdi bir çocuğun kalbine, aynı zil sesiyle içi de ürperebilirdi.. gelen ses eğer bir nefes olacaksa küçücük bir gönle, gelen el eğer okşayacaksa başını tüm günün özlemini yok edercesine, gelen kollar saracaksa bedenini güvendesin dercesine çalan kapıya koşar adım giden minik ayaklar olur o evde.. Peki; ya o ses korku yayıyorsa etrafa, o eller en sert haliyle kalkıyorsa o küçük bedene, ya da gelenin varlığıyla yokluğu birse; oyununa eşlik eden bir anne yoksa, gününün nasıl geçtiğini merak eden bir baba yoksa, kendini değersiz hissedenden bir çocuk çıkar karşımıza; küçük yaşta sorgulayan varlığını..

Kendi kabuğuna çekilmiş anne babalar, oyuncaklara boğulmuş fakat sevgiye

aç büyümüş çocuklar türedi son zamanlarda. En şık kıyafetlere bezenmiş fakat istediği gibi kirletememiş , muhteşem dizayn edilmiş odaları var, fakat özgürce dağıtamamış ; rengarenk ekranlara bakmış ama sonunda kendi karanlık dünyasında uyumuş.. entelektüel kurslar, dil eğitimleri, sanatsal faaliyetler vs derken küçücük yaşta kendini bir yarış içerisinde bulan mutsuz çocuklar türedi.. oysa hangi kurs hangi eğitim, anneyle oynanan evcilik kadar mutlu edebilirdi kalbini, ya da babasıyla oynadığı futbol kadar güçlü hissettirebilirdi yüreğini..

Cesaret bilmekte miydi? Öz güven konuya hakim olmakta mı? Özgürlük dilediği gibi gitmekte miydi ? HAYIR HAYIR HAYIR .. Büyük bir yanlış anlaşılmanın içerisinde büyük bir mutsuzluğa doğru iteliyoruz çocuklarımızı.. sevgiyle ,ilgiyle, güven dolu kollarımızla veremediğimiz hayat dersini eğitimlerle vermeye çalışıyoruz.. annesinin gülen yüzünü göremeyen çocuk üçüncü bir şahsın eğitim metoduyla evrilmeye çalışılıyor, babasında hissetmediği güven duygusunu eve yerleştirilmiş güvenlik kamerasında arıyor, kardeşiyle kuramadığı dostluk bağına dışarıda akranlarıyla telafi etmeye çalışıyor..

Kapının bir tarafı karanlıksa diğer tarafı daha da karanlık.. Aile sıcaklığının ısıtmadığı bir yüreği hiçbir ateş ısıtamıyor.. Önce evlerimizde yakalım ışıkları, önce kalplerimizi ısıtalım sevginin sıcaklığıyla, dışarısını güneş o zaman halleder aslında.. Gelin bir zaman belirleyelim bütün ekranlardan uzak, ailecek kendimiz olduğumuz sıcacık sohbetler edelim, herkesin içinden geldiği gibi davrandığı, eleştirilme kaygısı gütmmediğimiz anlar hediye edelim sevdiklerimize..öyle ki ; gün gelip karanlığa düştüğümüzde bu anlar yolumuza ışık tutsun, her düştüğümüzde yeniden kalkacak gücü bu anlarımızdan alalım..Değer verelim demiyorum , verdiğimiz değeri bildirelim, hissettirelim sevdiklerimize canını acıtmadan;kanatmadan gösterelim sevgimizi; “gün gelecek onun iyiliği için yaptığımızı anlayacak” diye kılıflarla kırıp dökmeden sevelim..

Doğan Cüceloğlu'nun da dediği gibi “*Çocukluğunda anne ve babalarının gözünde değer bulamayanlar ömür boyu o değeri başkalarının gözlerinde ve sözlerinde ararlar.*” Lütfen o anne ve babalardan biri olmayalım..

Bir çocuk başını yastığa koyduğunda, o gün her ne yaşamış olursa olsun sevildiğini bilerek yumsun gözlerini..

Maya Angelou şöyle söylemiş:

İnsanlar onlara ne söylediğinizi unutabilirler. İnsanlar onlara ne yaptığımızı da unutabilirler. Ama insanlar, onlara kendilerini nasıl hissettirdiğinizi asla unutmazlar.

Evlatlarımız bize verilmiş en değerli emanet ,bunun farkında olan ebeveynler olarak anılmak dileğiyle..

Medine TÜRKSÖY
Etimesgut RAM Özel Eğitim Bölümü
Psikolojik Danışman

SINAV KAYGISI

Toplumsal kaygı bozukluğu yaşayan bireylerde, başkaları tarafından değerlendirilecek olmak onlarda tedirginlik yaşamalarına sebep olmaktadır. Bu durum sınav kaygısının temelini oluşturmaktadır. Bireyler için başkalarının onun hakkındaki düşünceleri, onlar tarafından eleştirilme, kendi başarısına yönelik düşüncelerinin ne olacağına çok fazla önem vermektedirler.

Sınavlar öğrenciler arasında yarışa sebep olmaktadır. Bu durumda da aileler çocuklarının eğitimleri için kaygılanmaktadırlar. Akademik başarıya verilen önemle birlikte birçok psikolojik sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu sorunlardan en önemlisi ise sınavlarda yaşanan kaygıdır. Tüm öğrenciler sınavlarda yüksek puan almak ve başarılı olmak isterler. Başarısız olma korkuları ise öğrencilerde kaygıya neden olmaktadır. Sınav kaygısı öğrencilerin gerçek potansiyellerini ortaya koymasına engel olmaktadır ve öğrencilerde huzursuzluk ve gerginlik yaşanmasına sebep olmaktadır. Sınav kaygısını yüksek düzeyde yaşayan öğrenciler, eğitim hayatlarını yarıda bırakmakta, gelecekteki yaşam ve meslek tercihlerini kısıtlamaktadırlar. Öğrenciler akademik becerilerini yeterince ortaya koyamadıkları için daha düşük statülü ve rekabetin daha az olduğu mesleklere yönelebilmektedirler.

Sınav kaygısı yaşayan öğrencide;

- yeme bozuklukları,
- anksiyete,
- depresyon,
- davranış sorunları gibi ruhsal problemleri yaşama eğilimlerinin fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Gençler bundan dolayı geleceğe yönelik umutsuz ve karamsardırlar. Öğrencilerin yaşadığı sınav kaygısı onları akademik, sosyal ve duygusal gelişim süreçlerini, psikolojik iyi olma hallerini olumsuz anlamda etkilemektedir.

Sınav kaygısı yaşayan öğrenciler; uyuyamadıklarını, yemek yiyemediklerini, yaşamaktan zevk almadıklarını vb. konularda şikayette bulunmaktadırlar. Yapılan çalışmalarda sınav kaygısı yaşayan öğrenciler, öğretmen ve akranlarıyla daha az iletişim kurduğu ve sosyal becerilerini de olumsuz etkilediği görülmüştür. Geleceğe yönelik bakış açıları karamsar ve kaygılıdır. Bu durum öğrencilerin akademik ve sosyal anlamda akranlarının gerisinde kalmalarına sebep olmaktadır.

Sınav Kaygısının Nedenleri:

1. **Genetik Faktörler ya da Eğilim:** Ailesinden birinin yoğun kaygı yaşaması, genetik aktarım ile bireyin de kaygılı olmasına yol açmaktadır.
2. **Aile İçinde Yanlış Eğitim:** Anne babaların çocuklarına fazla baskı kurması ya da tamamen özgür bırakması, çocukların kaygı yaşamalarına sebep olmaktadır. Otoriter ebeveyn tutumu sergileyen anne babalarda çocuklar sınav sonucundan ziyade ailesinin sert bir tepki vermesinden ötürü kaygı yaşamaktadır.
3. **Bireydeki İç Çatışmalar:** Ailelerin çocuklardan yüksek beklenti içine girmeleri ve çocukların bu beklentiyi karşılayamaması sınav kaygısına yol açmaktadır.
4. **Öğrenilmiş Tepki Olarak Kaygı:** Öğrencilerin sınava girdiğinde otomatik olarak gösterdikleri tepkidir. Öğrencilerin sınava girmeden önce karın ağrısı, mide bulantısı, baş ağrısı gibi fiziksel belirtiler yaşamasıdır.
5. **Akademik Başarı:** Yapılan araştırmalarda ders başarısı yüksek olan öğrencilerde sınav kaygı düzeyleri düşük bulunmuştur. Öğrencinin kişilik yapısının mükemmeliyetçi olması, performansından yüksek beklentiler, yanlış inanışlar sınav kaygısına yol açmaktadır.
6. **Benlik Saygısı:** Benlik saygısı düşük olan bireylerde kendilerini yetersiz, iradesiz ve dayanıksız olarak algılamaktadır ve başkalarından kolayca etkilenebilmektedir. Benlik saygısı düşük olan bireyler karşılaştıkları durumlarla başa çıkma becerileri, olumsuz duyguları kontrol etme becerileri yeterli değildir.
7. **Akademik Motivasyon:** Motivasyon bireyleri bir amaç doğrultusunda davranmaya teşvik etmektedir. Bireylerin motivasyon düzeyi farklılık göstermektedir. Öğrencilerde görülen motivasyon yetersizliği ve olumsuz değerlendirilme ve dikkat dağınıklığı sınav kaygısının düzeyine artmasına sebep olmaktadır.
8. **Yaşam Tarzı:** Bireylerin yaşam tarzı da sınav kaygısı üzerinde etkiye sahiptir. Uykusunun düzensiz ve yetersiz olması öğrenmeyi olumsuz etkileyip kaygıya neden olmaktadır. Yetersiz ve dengesiz beslenme birçok olumsuzluğa yol açtığı gibi sınav kaygısına da neden olmaktadır. Yeterli dinlenememek de birçok soruna yol açmaktadır. Sınav aşamasında yetersiz dinlenen öğrencilerde öğrenme, dikkat ve kaygı düzeyleri olumsuz etkilenmektedir.

Sınav Kaygısıyla Başa Çıkmak İçin Öneriler;

1. Eğitim sistemindeki yenilikler, öğrencilerden beklenen yüksek akademik başarı ve sınavlarda yapılan değişimler öğrencileri etkilemektedir. Bu konuya ilişkin motivasyon çalışmaları, oryantasyon ve bilgilendirme hizmetleri öğrencilere verilebilir.
2. Öğrencilerin içsel motivasyonlarını arttırmaya yönelik çalışmalar, aile ve çevrenin beklentilerinin düzenlenmesi sınav kaygısını kontrol altında tutmada yardım sağlayabilir.
3. Öğrencilere ders çalışma yöntemleri ve öğrenme becerilerinin kazandırılması sınav kaygısının azalmasında yararlı olabilir.
4. Sınav kaygısının da anne baba tutumları önemlidir. Özellikle annelerin sıkı denetim ve kontrol tutumlarının öğrencilerin sınav kaygısını artırdığı görülmüştür. Bu nedenle ailelerin güçlendirilmesi için aileler ile grup toplantıları ve bireysel görüşmeler yapılabilir.
5. Öğrencilerinin ailelerinden algıladıkları destek, öğrencilerin akademik başarılarındaki etkisi büyüktür. Bu nedenle, ailelerin kendi çocuklarına karşı daha destekleyici davranmaları yönünde desteklenmelidir.
6. Okulların psikolojik danışma ve rehberlik servislerince yapılan etkinliklerde öğrencilerin düşünme biçimlerinin değerlendirilmesi önemlidir. Bu alana yönelik çalışmalar yapılabilir.
7. Kaygının yoğunlaşması ile birlikte öğrenciler kendilerini daha çaresiz ve çözümsüz hissedebilirler ve tepkili olabilmektedirler. Daha önceden kızmadıkları şeylere şimdilerde daha sert tepkiler gösterebilirler. Bu durumun geçici olduğunu düşünerek öğrencilere anlayışlı davranmak faydalı olacaktır.
8. Öğrencinin akademik performansı hakkında doğru bilgi edinilmeli ve gerçekçi hedefler oluşturulmalıdır. Ailenin de sürece dahil olması önemlidir.
9. Öğrencilerin okullarında, verimli çalışma yöntemleri, sınava hazırlık ve sınav kaygısıyla başa çıkma programları yürütülebilir.
10. Sınav kaygısı ile baş etme sürecinde olumlu konuşmalar öğrenci üzerinde oldukça etkilidir. Olumsuz ve yargılayıcı konuşmaların kaygıyı arttırdığı gözlemlenmiştir. Destekleyici ve olumlu konuşmaların öğrenciler üzerinde olumlu etkisi vardır.

Özge KAZAN
Şehit Muhammed İsmail Kaya İlkokulu
Okul Psikolojik Danışmanı

KALEMİN FİSİLTİSİ

“Adını Mavi koydum. Ona şöyle bir baktım. Arkadaşım olabilir miydi?”

Onur sekiz yaşında ve üçüncü sınıfa gidiyor. Babasıyla birlikte yaşıyor. Annesi ise bir süre önce aralarından ayrıldı. Onur’un en çok zorlandığı şeylerden biri anlatmak... Kendini, içinde yaşayan kocaman bir fili, gökyüzündeki en parlak yıldızı, özellikle de yaşadığı bir olayı nasıl anlatacağını bilmiyor.

Ve bir gün, bir fısıltı duyuyor. Kalemın fısıltısı ona, “Anlat hadi!” diyor.

Sizce Onur anlatabilecek mi? Adını Mavi koyduğu kalem onun içinden geçenleri dinleyecek mi? Onur’un en yakın arkadaşı olacak mı?

Pandemi dönemi tüm dünyada zorlu bir olay olarak yaşamlarımızda yerini aldı. Teknolojik, ekonomik, toplumsal birçok alanda yenilikler ve değişimler yaşandı. Yaşanmaya da devam ediyor.

Yeni bir çağın başladığı bile konuşulurken, tüm bu olanların içinde yıkıcı etkiler de oldu. Sağlık ve yaşam konusunda büyük sorgular, araştırmalar, aşilar yapılırken bu dönemin en büyük zorluğunu çocuklar yaşadı. Onların eğitim ve gelişim alanlarına ilişkin destek yayınları sıklıkla gündemde oldu. Bazı yayınevleri de çocuk ve gençlerin gelişimine dönük destekleyici projeler ile

bu süreçte yer aldı. Bu projelerden en ilgi çekici olanı Bilgiyolu Kültür Yayınları'nın projesi idi.

“Pandemi Döneminde Çocuk Olmak” konulu bir çocuk edebiyatı yarışması düzenleyerek çocuklar için yazılan eserlere kapılarını açtı. 2021 yılında sonuçlanan yarışmanın ödülleri kasım ayında sahiplerini bulurken kitaplar da aynı tarihte okurlara sunuldu.

Bu yarışmada birincilik alan Kalemin Fısıltısı sekiz yaş ve üzeri olan çocuklar için Buket Çetin tarafından kaleme alındı.

Annesini kaybeden bir çocuğun gözünden onun dünyasına yakından tanık olduğumuz kitap bizlere zorluklarla nasıl başedileceğine ilişkin bir hikaye sunuyor. Kitap sayfalarında ilerlerken ana karakter Onur'un içindeki dünyayı görüyoruz. Bir kalemin seslenişi ile içindeki fili hortumundan tutup nasıl dışarı çıkardığını okuyoruz. İçinde birikenleri fısıldamasına, kalemiyle fısıldadıklarının kağıda dizilmesine, dizildikçe içinde birikenlerin onu nasıl büyüttüğüne ortak oluyoruz.

“Anlatabilir miyim?” diye başladığı satırlardan, etrafında coşkuyla süren yaşama katılımına bizler de eşlik ediyoruz. Bu eşlik etme sürecinin bir başka yanında ise Onur'un babası ile tanışıyoruz.

Tüm bu olanlar içinde Onur'un, aslında yalnız olmadığına; babasının da onunla birlikte olduğuna; ama babasının dünyasına bir türlü giremediğini görüyoruz. Onur'un anlatamadıkları gibi, babasının da yaşayamadığı bir dünya ve kendini kapattığı bir odası vardır. Bütün gününü bu odada geçirir. Yaşadıkları zorlu olay kapının dışında kalırken, babası kendisini sadece işlerine vermiştir. Onur kalemin fısıltısı ile anlatmaya başladıktan sonra babasını da kapalı kaldığı bu odadan çıkarmaya karar verir.

Sayfalar ilerledikçe babanın da Onur gibi yaşamı yeniden kucaklamasına tanık oluruz. Yaşadıkları zorlu olayları kapının dışında bırakmadan; üzüntüyü de mutluluk gibi bir duygu olarak kabul ederek; korkmadan, kaçmadan, öfkelenmeden olduğu gibi kabul ederler.

Kalemin Fısıltısı ile başlayan zorlu bir dönem Onur ve babasının birbirlerine sınıksız sarılması ile sonlanır. Bu son, kitap sayfalarında kalsa da halen zorlu bir dönemin içinde olan bizler için de bir şeyler fısıldar:

“Tüm zorluklarına rağmen yaşama Kalemin Fısıltısı ile eşlik etmeye ne dersiniz?”

Buket ÇETİN
Yenimahalle Bilim Sanat Merkezi
Psikolojik Danışman

SINIRLAR/ KIRMIZI ÇİZGİLER

Çocuklar, doğru ve kabul edilebilir davranışları öğrenebilmek için sınırlara gereksinim duyarlar. Yetişkinlerin bile zaman zaman çiğnediği kurallar, sınırlar sayesinde oluşan, görünmez kırmızı çizgilerdir. Sınırlar, bir otomobilin fren sistemine benzetilebilir. Bu yüzden hayati önem taşır. Otomobilin yaptığı hızın araba ve yol açısından “durumu”, “ne kadar” hız yapabileceği ve en önemlisi, “nerede duracağı” konularında sürücüye teknik açıdan son derece önemli yardımlar sunar. Sağladığı yarar, sürüşü güvenli hale getirir.

Yeryüzüne doğalı henüz birkaç yıl olan küçük çocuklar için dünya üzerindeki her türlü hareket, eylem, durum öğrenilmesi gereken yeni bir oluşumdur. Hiç bilmediğimiz bir yere ilk defa gitmek ile tekrar gitmek arasında pek çok değişik duygu ve düşüncemiz mevcuttur. Herhangi bir şey öğrenildikten sonra onun çok kolay olduğu düşünülür. Oysa bir çocuk için daha önce karşılaşmadığı her şey, her durum, olay öğrenilmesi gereken yeni bir alandır. Çünkü insanoğlunun yaşayabilmek için doğadaki diğer canlılardan farklı bir gereksinimi vardır: Öğrenmek.

Hayatta kalmak gerekli şeyleri öğrenmekle mümkündür. Toplumda birey olabilmek de, kendi sınırlarımızı bilmekle ve diğer insanların sınırlarını kabul etmek arasında bir denge kurmakla mümkün olur. Yön bulmak için kullanılan işaretler nasıl işimizi kolaylaştırırsa, sınırlar da hayatımızı kolaylaştırır. Hangi durumda, nasıl davranılmasının uygun olacağı konusunda yön verirler.

Dünyadaki en mükemmel kuralların trafik kuralları olduğu söylenir. Katılmamak pek mümkün değil. Birkaç saniye gözlerimizi kapatıp aksini düşünsük, sadece trafik konusundaki sınırların bile ne kadar gerekli olduğunu anlarız.

Doğru ve kabul edilebilir davranışları öğrenmeye çalışan çocuklar için de durum aynıdır. Sınırlar sanıldığı gibi çocukların haklarını kısıtlamak, onlara baskı yapmak değildir. Kuralları koymak, sınırları belirlemek, sorumlu anne baba olmanın bir gereğidir. Sınırlar, çocuklara korundukları, güvende oldukları ve değerli kabul edildiği duygusu kazandırır. Çocuklar kendilerinden ne beklendiğini bildiği zaman, çevresindeki kişilere daha fazla güven duyar. Sınırlar kararlı ve tutarlı bir şekilde uygulandığında karşılıklı saygı gelişir.

Canan Şaman DİLER
Bağlıca Anadolu Lisesi
Psikolojik Danışman

Çocuklar, iyi birer “gözlemci”, dikkatli birer “deneyici” dir. Aile içinde eşler arası ve diğer insanlarla doğru iletişim kurulması bir yaşam tarzı olmalıdır. Sınırlar, çocuğun “ birey olma” özelliğine engel olmadan çizilmelidir. Hem çocuğun, hem ilişki içinde olduğu insanların mutluluğuna hizmet etmelidir. Kurallar ve sınırlar arasında sebep-sonuç ilişkisi vardır. Sorumluluk kazandırma, aile içi kurallara uyma, işbirliği yapma, otoriteye saygı duyma becerileri kazandırır. Örneğin: Çocuğa büyüklere saygılı olmanın, küçükleri korumanın nedenleri açıklanmalıdır. Sınırlar, mantıklı ve adil olursa, çocuk da ikna olur. Sınırlar gerektikçe hatırlatılmalı, zamanında uygulanmalı ve yalın olmalıdır.

Çocukların kendilerini değerlendirmelerine yardımcı olmak yararlı olur, çünkü çoğu zaman nasıl davrandıklarının ya da buldukları noktaya nasıl geldiklerinin farkında değildirler. Onlara bu bilgiyi yapıcı ve sakin bir tavırla aktarın. Şu soruları sorabilirsiniz; Şimdi ne olabilir?, Sana göre nasıl olmalı, davranışının farkına vardın mı? Durum, yeniden yaşansa neyi daha iyi yapmayı seçerdin? vb.

Disiplin denince pek çoğumuzun aklına baskı içeren, hatta ceza anlamını çağrıştıran durumlar gelir. Disiplin ceza vermek değil, eğitmek, bilgilendirmektir. Olumlu yöntemlerle yapılan bu eğitimle çocuk özgüvenini ve kendi hareketlerini kontrol edebilme yeteneğini kazanır.

Çocuklar neden disipline gerek duyarlar?

Anne babalar çocuklarının ilk öğretmenleridir. Hayatı anne babasını taklit ederek algılayan ve şekillendiren çocuk önünde ilk modellerdir. Her anne baba öncelikle, koruyucudur.

Disiplin de koruyucudur.

Tehlikelerden, kötülüklerden, kazalardan korumak için çocuklara çeşitli önerilerde bulunurlar. Kendi deneyimlerinden söz ederler. Bazen de olası bir durum için önlem niteliğinde disiplin kuralları koyarlar. Örneğin; Bir anne çocuğunun çok hızlı koştuğu için düşmesinden endişelidir. “Hızlı koştuğun zaman düşebileceğin için çok endişeleniyorum.” Bu disiplin verici ve sınır koruyucu, aynı zamanda yetkin bir tavidir. Çünkü çocuğa koşma! Komutu verilmemiştir. Yasak yoktur. Baskı yoktur. Tehlike hakkında bilgi verilmiştir. Hızlı koşma eyleminde düşme olasılığı vardır. Aynı zamanda her anne gibi, örneğimizdeki anne endişelendiğini ifade ettiği için hem çocuğu ile duygusunu paylaşmış, hem de çocuğa bedenini doğru kullanma konusunda bilgi aktarmıştır.

Sosyal beceriler kazandırır

Disiplin kuralları çocukların başkaları ile ilişki kurmasını kolaylaştırır. Çocuklarda kendi hareketlerini kontrol edebilme becerisi geliştirir. Becerileri geliştikçe güven duygularını da güçlendirir. Örneğin: Sınıf arkadaşları gün içinde birbirini uyararak, diğerinin doğru davranış sergilemesini hatırlatır, hatta yapması konusunda beklentisini açıkça söyler. “Arkadaşının

eşyasısın izinsiz almamalısın” Çocuklar kendi yaşıtlarından çok şey öğrenirler. Arkadaşlar arasında hatırlatma, uyarma, bir problem veya çatışmayı önleme becerisi doğru model olduğundan çocuklar arasında özenme duygusu ile çok çabuk kabul görür.

Sınırlarını bilmek iletişimi kolaylaştırır

Disiplin, çocukların kabul edilen davranışları anlamalarına ve hareketlerinin nerede başlayıp, nerede bitmesi gerektiğini algılamalarına yardımcı olur. Örneğin; okulöncesi kurumlarında her çocuk, sırasını beklemeyi, söz alarak konuşması gerektiğini kolaylıkla öğrenir.

DİSİPLİNİN FAYDALARI

Kurallara uygun davranma, düşünme, yorum yapma becerisini geliştirir.

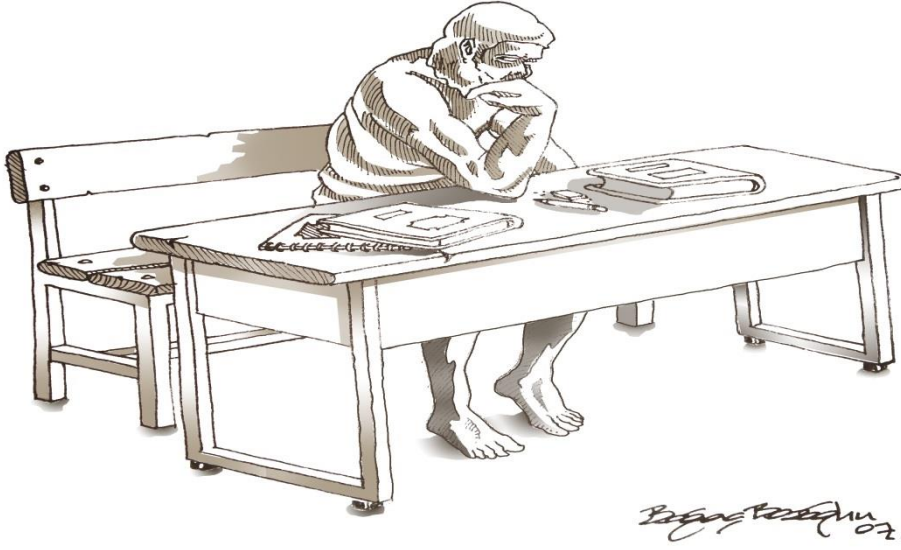
Çocuk, hareketlerini n doğuracağı sonuçları mantık çerçevesinde algılamaya başlar.

Okul içi ve okul dışında başarılı bir yaşam sürdürmelerini sağlayacak bilgi ve kuralları öğrenir.

Toplum değerlerini anlamalarını sağlar. Topluluk içinde ortak kurallara göre davranmayı öğrenmelerine yardımcı olur.

Disiplinin amacı, çocukların problemler karşısında kurallara uygun tepkiler vermeleri ve mantıklı çözümler üretmelerini sağlamaktır.

ELEŞTİREL DÜŞÜNME

“Eleştirel” kelimesi, yunanca “kritike” kelimesinden gelmektedir. “Kritike” , “değerlendirme, yargılama ve ayırt etme” anlamına gelmektedir. “Kritikos” kelimesi de, yine yunanca “kesinlikle yargılamak” anlamına gelen “krinein” kelimesinden türemiş ve bu yolla Avrupa dillerine yayılmıştır. Eleştiri kelimesi felsefede “bir şeyin doğruluğunu yargılama” anlamında kullanılmaktadır (Rudinow ve Barry,1999, s. 8; Hançerlioğlu, 2002, s. 81).

Yapılan pek çok tanımda eleştirel düşünme, analiz, sentez, problemi tanıma ve problem çözme, çıkarım ve değerlendirme gibi üst düzey düşünme becerileri olarak nitelendirilmektedir (Angelo 1995, s. 6-7; Semerci, 2000, s. 25; Büyükkurt, 1990, s. 31). Bu görüşü kabul eden öğretmenlere göre nasıl eleştirel düşünüleceğini öğrenmek, analiz, sentez ve değerlendirme sorularını nasıl soracağını ve yanıtlayacağını öğrenmek demektir (Paul, 1985, s. 36). Ennis (1993, s. 179) bazen eleştirel düşünme tanımlanırken, Bloom sınıflamasının son üç (analiz, sentez ve değerlendirme) basamaklarına önceki kavrama ve uygulama basamaklarının da katıldığını belirtmektedir.

Eleştirel düşünmenin “istenilen sonucun elde edilmesi için bilişsel becerilerin ve stratejilerin kullanımı... yansıtıcı, akla dayalı, ölçüte dayalı, anlamlı, mantıklı ve amaca yönelik düşünme... yorum, analiz, değerlendirme ve çıkarım yapma...problem çözme, olasılıkları hesaplama ve karar verme... öne sürülen iddiaları değerlendirerek yargıya varma” olarak tanımlandığı görülmektedir ve eleştirel düşünürler kendi düşüncelerini ve kendi düşünme süreçlerinin sonuçlarını değerlendirirler.

Genel olarak eleştirel düşünme, öne sürülen iddialar karşısında, kişinin ne yapacağına veya neye inanacağına karar verme sürecinde, öncelikle akla güven duyarak, alçakgönüllülikle, bağımsız ve tarafsız olarak düşünerek sorgulaması ve bunun için gerekli cesaret ve sabrı göstererek yansıtıcı ve mantıklı olarak düşünebilme beceri ve eğilimlerine dayanmaktadır.

Eleştirel Düşünme Becerileri

Eleştirel düşünme becerileri genel olarak şu başlıklar altında toplanabilir (Allen, Feezel ve Kauffie, 1967, Akt. Moseley ve diğerleri, 2005, s. 131; Halpern, 1997, Akt. Moseley ve diğerleri, 2005, s. 142-145; Beyer, 1988, s. 27; Ennis, 1985, s. 46; Watson ve Glaser, 1964, s. 10; Paul ve diğerleri, 1989, s. 58-97):

1. Başkalarının görüşlerinden ve kendi çıkarlarından bağımsız olarak düşünebilme
2. Bağımsız düşünebilmek için gerekli cesarete sahip olma
3. Bilgisinin sınırının farkında olma ve bildiğinden fazlasını iddia etmeme
4. Açık fikirli olma
5. Empati kurarak düşünme
6. Problem veya durumun bütünü göz önünde bulundurarak açık olarak ifade edebilme.
7. İddia ve görüşleri gerekçelendirme
8. Sunulan kanıt ve gerekçeleri değerlendirmek
9. Kanıt ve gerekçeleri ileri sürme
10. Konuyla ilgili kanıt ve gerekçelerle ilgisiz olanları ayırma
11. Bilgi kaynağının güvenilirliğini değerlendirme
12. Düşüncelerini açıklığa kavuşturmak için kendine ve başkalarına sorular sorma
13. Diğer kişilerin ifade edilmemiş varsayımlarını ve kendi varsayımlarını belirleme
14. Görüşlerdeki önyargıları ve tutarsızlıkları fark etme
15. Görüşleri sorgulama
16. Görüşleri güçlü ve zayıf yönleriyle değerlendirme
17. Görüşlerdeki önemli benzerlik ve farklılıkları göz önüne alarak karşılaştırma
18. Farklı çözümler üretmek ve bu çözümlerin doğuracağı sonuçları göz önünde bulundurarak karar verme

Eleştirel Düşünme Becerilerinin Kazandırılmasının Önemi

Tarih boyunca insanoğlu için eleştirel düşünme son derece önemlidir. Özellikle 21. yüzyılda bu önem daha da artmıştır. Bunun nedenleri şu şekilde sıralanabilir (Paul ve Elder, 2002, s. 2-3):

- Meslekte ihtiyaç duyulan bilgi ve verilerin neler olabileceğinin öngörülememesi.
- Kitle iletişim araçlarının insanların düşünceleri üzerinde her geçen gün daha fazla güç kazanması.

- Hazır sunulan ideolojilerin kitle iletişim araçlarının pahalı kampanyalarıyla yaygınlaştırılması.
- Her geçen gün artan sayıdaki kişinin şiddeti kullanmayı bir karşılık olarak savunmasını,
- Artan sayıda kişinin her geçen gün kendini çeşitli grup ve ideolojilerin savaşında çapraz ateşte bulması.

Eleştirel Düşünen İnsanların Özellikleri

Genel anlamda insanlar düşünürler ama bu eleştirel düşünebildiğimiz anlamına gelmez. Elder ve Paul (2002, s. 35-36) düşünürler ile eleştirel düşünürler arasındaki farkları Tablo 1’de şu şekilde ortaya koymuşlardır:

Tablo 1: Düşünme İle Eleştirel Düşünmenin Karşılaştırılması

Düşünürler	Eleştirel düşünürler
İnsanlar düşünürler.	Eleştirel düşünürler kendi düşüncelerini analiz ederler.
İnsanlar ben merkezci düşünürler.	Eleştirel düşünürler kendi düşüncelerinin ben merkezci kökenlerini açığa çıkarırlar.
İnsanlar kendilerini tuzağa düşüren anlam sistemleri içinde yaşarlar.	Eleştirel düşünürler kendi düşüncelerini nasıl yükselteceklerini öğrenirler.
İnsanlar kendilerine ait olmayan mantık sistemlerini kullanırlar.	Eleştirel düşünürler mantık sistemi içinde yorumlamak ve değerlendirmek için araçlar geliştirirler.
İnsanların düşüncelerini başkaları yönetir.	Eleştirel düşünürler kendilerini yöneten düşünceleri nasıl yöneteceklerini öğrenirler.

Eleştirel Düşünme Becerilerinin Kazandırılması

Eleştirel düşünme becerilerinin kazandırılabilmesi için öğretmenden;

- eleştirel düşünerek öğrencilere örnek olması,
- öğrencileri yargılayıcı tepkilerden kaçınması,
- öğrencilere karşı çıkmak için değil, onları anlamak amacıyla dinlemesi,
- tüm öğrencilere fikrini söyleme şansı tanınması,

- öğrencilere fikirlerini açıklamaları için baskı yapmaması,
- hiç kimseyi konu hakkında görüşü olmadığı ya da görüşünü dile getirmede için utandırmaması,
- kullanacağı yöntemler çerçevesinde istekli ve donanımlı olması beklenmektedir (Gürkaynak ve diğerleri, 2003, s. 29-30).

Eleştirel düşünme becerilerinin kazandırılabilmesi için öğretmen öncelikle öğrencilere ne düşüneceklerini hazır olarak verme anlayışını terk ederek, öğrenciye nasıl düşüneceğinin öğretme, sorgulayan bireyler yetiştirme amacını benimsemesi gereklidir. Öğretmenlerin öğrencilere eleştirel düşünme becerilerinin kazandırılması için dikkat edilmesi gereken hususlar şu şekilde özetlenebilir:

1. Derslerde yeri geldiğinde tartışma yöntemini kullanma (Uysal, 1998).
2. Açık uçlu sorular sorarak öğrencileri düşünmeye, görüş geliştirmeye ve bu görüşünü gerekçeler veya kanıtlar sunarak savunmaya yönlendirme (Paul ve diğerleri, 1989, s. 86-87, 95; Gürkaynak ve diğerleri, 2003, s. 28; Berman, 1991, Akt. Semerci, 2003, s. 65; Demirci, 2000, s. 6; Gelen, 1999, s. 51; Seferoğlu ve Akbıyık, 2006, s. 198).
3. Öğrencilerin fikirleri, soruları, sorunları, kullanılan sözcükleri vb. açık olarak ifade etmesini isteme: Öğretmen bazı noktaların açıklığa kavuşturulması için "Bununla ne demek istediğini açıklar mısınız?" gibi sorular sorma (Gürkaynak vd. 2003, s. 28; Paul vd. 1989, s. 73-75).
4. Öğrencileri kendi kararlarına ulaşmaları için süreçte cesaretlendirme (Paul vd. 1989, s. 68-69).
5. Öğrencilerin görüşlerdeki tutarsızlıkları bulmalarını isteme (Paul vd. 1989, s. 96).
6. Öğrencilerin bir konuyla ilgili otorite kabul edilen kişi/kişileri sorgulamalarını isteme (Rudinow ve Barry, 1999, s. 19-20; Paul vd. 1989, s. 59; Paul ve Elder, 2002, s. 32).
7. Öğrencilerin derse katılımında ve soru sormada kendilerine güven duymalarını sağlama (Semerci, 2003, s. 69).
8. Öğrencilerin ileri sürülen kanıtları ve sunulan nedenleri güçlü ve zayıf yönleri ışığında değerlendirmelerini isteme (Paul vd. 1989, s. 89).
9. Öğrencileri farklı görüşlere sahip kişilerin bakış açılarından bakarak, olayları, fikirleri vb. değerlendirmesini isteme (Paul vd. 1989, s. 72; Paul ve Elder, 2002, s. 26-27).
10. Öğrencileri düşüncelerini birbirleriyle paylaşmalarını isteme ve bu paylaşımlar sırasında birbirlerini etkin olarak dinlemelerini sağlama (Wade, 1994, Akt. Semerci, 2003, s. 69).
11. Öğrencilerden problemlerin olası çözüm yollarını bulmalarını ve bu çözüm yollarını doğuracağı sonuçlar açısından değerlendirmelerini isteme (Paul vd. 1989, s. 80-81).

12. Tarafsız, açık fikirli ve düşüncelerin serbestçe ama bir disiplin içerisinde ifade edilebildiği ve eleştirilebildiği bir sınıf ortamı hazırlama (Paul vd. 1989, s. 66; Seferoğlu ve Akbıyık, 2006, s. 198; Gürkaynak, 2003, s. 26).
13. Öğrencilerin birbirlerine ve kendilerine soru soracakları bir sınıf ortamı yaratma (Paul vd. 1989, s. 86-87).
14. Derste anlatılan, okunan veya okunması ev ödevi olarak verilen metinler açıkça anlaşıldıktan sonra, öğrencilerin metni değerlendirmelerini isteme. Değerlendirmeler yapılırken metin üzerinden öğrencilerin tartışma, soru üretme, sorgulama, gerekçelerini belirtmelerini isteme (Paul vd. 1989, s. 83-84; Gürkaynak vd. 2003, s. 27-28; Demirci, 2000, s. 4; Seferoğlu ve Akbıyık, 2006, s. 199).
15. Öğrencilere tartışmalı bir konu üzerinde düşünme, kaynak inceleme, farklı açılardan bakmalarını sağlayacak yazılı ödevler verme (Gürkaynak vd. 2003, s. 27-28).
16. Arkadaşlarının ifade ettiği ya da metinlerin içerdiği görüşlerden şüphe duyan öğrencilerin görüşlerini açıklamaları için fırsat verme ve cesaretlendirme (Paul vd. 1989, s. 65-66).
17. Öğrencilerden görüşleri, iddiaları vb. zayıf veya güçlü yönleriyle değerlendirmelerini isteme (Paul vd. 1989, s. 62, 79).
18. Farklı kaynaklardan gelen bilgileri öğrencilerin güvenilirlik açısından eleştirmelerini isteme (Paul vd. 1989, s. 76; Beydoğan, 2003, s. 166; Kökdemir, 2003, s. 48).
19. Öğrencilerin görüşler arasındaki benzerlik ve farklılıkları bulmalarını isteme (Paul vd. 1989, s. 91-92).
20. Öğrencilerin karmaşık zihinsel problemlerle karşılaştığında vazgeçmeden, sabırla çalışmalarını teşvik etme (Paul ve Elder, 2002, s. 29; Paul vd. 1989, s. 67).

Öğrenciler hemen sonuca ulaşmak, hemen eleştirel düşünme becerisine sahip olmayı bekleyebilirler. Öğretmen öğrencilerin eleştirel düşünme becerisini geliştirme sürecinin yavaş ilerleyebileceğini kabul etmeleri ve anlamalarına yardımcı olmalıdır. Bu nedenle eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesi sürecinde öğretmenlerin öğrencileri ufak bir ilerleme sağladıklarında devam etmeleri için cesaretlendirmesi gereklidir.

Özgül Bozoğlu
Şehit Muhammed İsmail Kaya İlkokulu
Okul Psikolojik Danışmanı

KAYNAKÇA

Bozoğlu, Ö. (2008). Felsefe dersinde eleştirel düşünme becerilerinin kazandırılmasına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

TEK BİR SARI ÇİÇEK

Yeni atandığı köyde, ilk öğretmenlik heyecanlarını yaşıyor, zor koşullara rağmen mutluluğu mesleğinin sıcaklığında yakalamayı başarıyordu. İyi ısınmasa da küçük bir lojmanı, yıkık dökük bir okulu ve kırık pencerelerinden rüzgar giren geniş bir sınıf vardı. Bunun yanında her sabah onu çiçeklerle karşılayan sevimli yavrucukları vardı. Bu onu mutlu etmek için yetiyordu.

İçinden dere akan, yeşil bir köyde çalışmanın hazzını, kışın olmasa da ilkbaharda doyasıya yaşardı. Hele her sabah masasını dolduran o rengarenk çiçeklere ne demeli. Kışın bir harabeyi andıran sınıf, ilkbaharda bir çiçek bahçesine dönüyordu. Öğrenciler her sabah kucak kucak çiçeklerle karşıyorlardı Semra öğretmeni.

Baharın gelmesiyle her gün çiçek dolu sınıfa giren Semra öğretmenin dikkatini çeken bir şey olmuştu;

Yusuf her gün tek bir sarı çiçek ile geliyor, iki eliyle tuttuğu çiçeğe sarılır gibi asla bir yere bırakmıyordu. Mutlaka öğretmenin eline veriyor ve ders sonuna kadar da ara ara göz ucuyla izliyordu.

Çok sessiz ve içine kapanık bir çocuktü, kendisine sorulan hemen hemen hiçbir soruya yüksek sesle cevap vermiyor, kısık ses tonuyla kısa cevaplar seçiyordu. Bu çiçek konusunu ona sormanın pek işe yaramayacağını düşündü. Semra öğretmen. Belki de herkesin her sabah getirdiği çiçeklere

bakıp kendini mecbur hissediyordu, dikkat çekmesin diye o da bir çiçekle yasak savıyordu.

Havalar güzelleştikçe artık gezme tozular da başlamıştı. Veliler biricik öğretmenlerin evlerine davet ediyor; ikramlar sohbetler derken keyifli vakitler geçiriyorlardı.

Bir gün Yusuf'ta kısıp sesiyle Semra öğretmeni evine davet etmişti. Bunun da zoraki bir davet olduğunu düşündü. Tek bir çiçekle, hiç konuşmadan öylece uzatıp yerine geçirdi. Yusuf sabahları öğretmeni ile ikili diyaloga girmekten çekinen bu çocuğun, konuşurken de yanakları kıpkırmızı oluyordu.

Onu konuşturmayı bir türlü başaramamıştı. En son Yusuf'un kendisini çok yakın bulmadığına, sohbet etmeye çalıştıkça rahatsız olduğuna kanaat getirmişti. Zaten sınıfta tek bir çiçekle gelen tek kişiydi. Tüm bahçeler çiçek doluyken Yusuf sanki bir kuralı yerine getiremiyormuşçasına mecburiyetten bir çiçek alıp geliyor gibiydi. Bu davet bir umut oluşturdu yine de Semra öğretmende. Belki de bahçelerinde hiç çiçek olmadığı için böyle yapıyordur diye düşünerek Yusuf'un evinin yolunu tuttu.

Gözü bahçedeki rengarenk çiçeklere takıldı, demir kapıdan girer girmez içten içe büyük bir hayal kırıklığı yaşadı. İnsan her sabah bu bahçeden geçip , nasıl tek bir sarı çiçekle gelir diye düşündü. Artık iyiden iyiye Yusuf'un kendisini hiç sevmediğine inanmıştı. Çiçeksiz bir bahçeyle karşılaşmayı umuyordu ve bu ara geçerli bir mazeret sunacaktı. Köyün belki de en çok çiçeğe sahip bahçesiydi burası.

Peki neden bu çocuğun kalbine dokunamamıştı, neden ona olan sevgisini hissettirememişti. Bunları düşünürken, bahçede kurulmuş sedirde yerini aldı Semra öğretmen. Onu Yusuf'un babaannesi Emine Teyze karşılaşmıştı.

Semra öğretmen dayanamayıp sordu; "Yusuf her sabah bu rengarenk bahçeden geçiyor ama bana tek bir sarı çiçek getiriyor. " dedi. Getirdiği çiçeği de yere göğe koyamıyor, hep gözü onda biliyor musunuz ? Bende bahçede üç beş çiçek var da kıyamıyor sanıyordum. Meğer her renkten çeşit çeşit çiçeklerle bezeli bir bahçeniz varmış diyerek şakayla karışık bir ifadede bulundu.

Babaannesi ; "Aaa! Kızım sen bilmiyor musun? Yusuf hiç söylemedi mi? Sabahları Yusuf erkenden kalkıp köyün girişindeki mezarlığa gider. Annesinin mezarından kimseye dokundurmadığı çiçeklerden her gün bir tane senin için koparır" dedi. Senden önce bugüne kadar bir kez bile ne kopardı, ne de birinin koparmasına izin verirdi. Bunlar annemin kokusu der dururdu. Biz de ne çok seviniyoruz Yusuf'un seni bu kadar sevmesini bilsen" dedi. O gün Semra öğretmen bir bahçe dolusu çiçekte olmayan bu kokunun üzerine sinmesi için bu sarı çiçekleri bir an olsun yanından ayırmamaya ahd etti...

OKAN AKMARUL

Şehit Hakan Toydemir İlkokulu Müdür Yrd.

TOPLUM, ÖĞRETMEN VE ÇOCUK

Toplumlar kendi milli ve kültürel değerlerini sonraki nesillere aktararak varlıklarını sürdürebilirler. Bu aktarım kuşaklar arası sosyal çevre ve öğrenim hayatı ile gerçekleşmekte olup, bireyin içinde yaşadığı topluma olan aidiyeti an be an dantel gibi örülür. Doğumdan ölüme, bir insanın kendi benliğine ulaşması, kendini tanıması ve kendini gerçekleştirmesinde toplumun ve aldığı eğitimin çok büyük etkisi vardır. İşte bu anlamda öğretmenlik, milletler için maaşla ödeme yapılan ve devlet işlerinin yürümesini sağlayan bir memurluktan çok çok öte bir meslektir.

Öğretmenin bir tebessümü, bir dokunuşu bile bir çocuğun hayatında inanılmaz güzellikler yaratabilir. Toplumlar öğretmenin ellerindeki şefkatle ve yüreğindeki merhametle şekillenir. Tüm masumiyetiyle, okul sosyal çevresine dahil olan çocuğun hayata karşı ilk durağı ailesinden sonra öğretmendir. Birçok açıdan yoksun olan çocuklar için ise yeni bir dünyanın kapısı gibidir okul. Ebeveynlerinden birini ya da ikisini kaybetmiş, çatışma içinde büyümüş, şiddetle kendisi ya da çevresi itibari ile maruz kalmış ya da yanlış/doğru kavramıyla hiç tanışmamış olan çocukların içinde buldukları ortamdan ilk kez sıyrıldıkları yerdir öğretmen yüreği...Çocuk bu yürekte kendine bir yer bulmuşsa eğer, yeni bir kapı aralanmıştır artık hayatında.

İnsan için ekmek kadar, su kadar önemli olan “değer duygusu” ile tanışmıştır. Bir yürekte sevgiyi tatmış, yetişkinlere olan bakışı değişmiştir. Kendisinin sevmeye değer olduğunu ilk kez farketmiştir ve buna karşılık bu sevgiyi korumak için her an kuş gibi çırpınmaktadır.

Toplumunu tuğla tuğla ören bu mesleğin tam bir tarifi yoktur. Annelik gibidir ama annelik kaçınılmaz bir duyguyla çocuğunu sevmek iken, öğretmenlik bize yoksun bir çocuğun tertemiz kalbindeki yarayı sarıp sarmalamayı öğretir.

Öğrencilerini tanıyan bir öğretmen, bir bakışından onun ruh dünyasındaki dalgalanmayı hisseder. Onu içindeki inanılmaz güçle tanıştırmak, ona kendine güven duymayı, kendini sevmeyi öğretmek en önemli bilimsel çalışmalardan bile daha kıymetlidir. Çünkü insanın inşası;

insanlığın geleceği için, hepimize düşen en önemli görevidir. Bu da geleceğimizin emanetçileri çocuklarımıza verilen önemle sağlanacaktır.

Kısacası; bireyin neredeyse tüm çocukluğunun geçtiği en önemli sosyal çevre okul, en önemli rehber ise öğretmendir. Sistemler içinde belki de insan faktörünün böylesine etkili olduğu ikinci bir meslek yoktur. Geleceğin temelleri bu mecrada atılır, şekillenir ve gelişir. Çünkü çocuk gelecektir, hayattır; o mutlu ise, kendine güveni varsa ve değer duygusuna sahipse ,toplum hayat bulmuş demektir...

Nazlı KÖMÜRCÜ
Şehit Mustafa Duman İlkokulu
Sınıf Öğretmeni

SADECE GÖR BENİ!

Çağımız dijital teknoloji çağı aynı zamanda her anlamda eğitim çağıdır. Mustafa Kemal Atatürk'ün çok güzel bir sözü var: "Geleceğin güvencesi sağlam temellere dayalı bir eğitime ,eğitim ise öğretmene dayanır".

Aslında öğretmen denince akla , öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları, öğretmen yetiştirme politikaları, dersleri, içerikleri, uygulamaları gelir. Ne şekilde olmalı ,hangi sınavlardan geçmeli ve nasıl daha iyi yetişmeli? Sanırım bunlar tek tek ele alınması gereken konular.,Bu yazıda bu konuları kaleme almayacağım.

İki yüzyıl önce Jean-Jacques Rousseau'da "Öğretmenler önce çocuğu tanımakla işe başlamalı" diyordu. Şu sıralar yoğun bir şekilde haşır neşir olduğumuz kavramlar var. Farklılaştırılmış öğretim, kapsayıcı eğitim dediğimiz, bildiğimiz veya bilmediğimiz ya da bildiğimiz halde uygulayamadığımız yaklaşımlar var. Oysa ne kadar değerli kavramlar bunlar. Çocuğu tüm yönleriyle ele alan ,tüm yönleriyle değerlendiren, kapasitesini en üst düzeye çıkarırken ,ötekileştirmeyen , dışlamayan, değersizleştirmeyen, akranlarıyla aynı ortamda bulundurarak tüm bunları sağlamaya çalışan .

Şimdi biraz sizi geçmişe götüreceğim, anılarla sohbetimizi derinleştireceğiz.

Eski okulumdan müdürümüz çocukluk yıllarına dair anılarını paylaşırken şöyle anlatır; İlkokul dördüncü sınıfa kadar okuma yazmayı öğrenemedim. Okul ve ailem, ben de bir gerilik olduğuna inanıyorlardı.Sınıfta arkadaşlarım dalga geçiyorlardı..Ben de durumu kabullenmiş ne olduğunu anlayamıyordum. Dört öğretmen değiştirdim. Sınıf tekrarına kaldım. Neden mi? Çünkü hiçbir öğretmenim gözlerimin göremediğini farkedemedi. Ta ki bir gün yeni öğretmen babamı çağırıp herhalde sizin çocuğunuzun gözleri görmüyor bir doktora götürün diyene kadar. Doktordan sonra altı derece hipermetrop çıkmış gözlerim. .Peki soruyorum size.Bunun suçlusu kim? sizce ailesi mi? Öğrencisinden bir haber dersine giren öğretmenleri mi ? horlanmasının, dışlanmasının, etiketlenmesinin bedeli ne olacak? Çocukluğunda açılan bu yaraya hangi merhem şifa olacak?

Şimdi de bir öğretmenin tek hareketiyle bir çocuğun benlik algısının tepetaklak oluşunu yine aynı öğretmenin bir sözüyle de silkelenen,kendine gelen,ayağa kalkan ,değerlenen aynı çocuğun hikayesini anlatacağım.

İlkokul yıllarım , üçüncü sınıfta okul değiştirdim. Ailemin daha iyi eğitim alacağını düşündükleri bir okula kaydım yapıldı. İlk gün annem özenle saçlarımı taramış mis gibi sabun

kokan yeni okul kıyafetlerimi giydirmişti. Sınıfa girdiğimde öğretmenim dış görünüşümden çalışkan olabileceğimi tahmin etmiş olmalı ki benim sonradan öğrendiğim çalışkanlar kümesine oturtmuştu. Kızların yanakları pembe pembe , özenle taranmış saçları vardı. Kümedeki erkekler de tertemiz giyinmişti. İlk gün, hayat bilgisi dersinde öğretmen okuyor, öğrenciler harıl harıl not alıyorlardı.. Bu, benim eski okulumda öğrendiğim bir yöntem değildi. O gün, öğretmenin okuduklarını sık sık kaçırdım ve not alamadım. Arkadaşlarıma bakmak zorunda kaldım. Bu durum ,öğretmenin gözünden kaçmamış olmalı ki ,daha gelişimin ikinci günü, beni tembeller kümesine almıştı. Bu çok acımasızcaydı. Bizim kümemizdeki öğrenciler pasaklı geliyorlardı. Saçları taralı ve özenli değildi. Üçüncü gün bende darmadağın ve burnu akarak sıramda otururken bulmuştum kendimi. Çünkü tembeldim ve öğretmenim o yaftayı yapıştırmıştı bana. Öğretmenim her şeyi bilirdi. Din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde dersimize giren ,okul müdürümüz, konu anlatımı bizim kümeye gelince her zamanki gibi küme sözcünüz kim? Diye sormuştu. Bir sözcümüz bile yoktu. Burnumuz akıyor saçlarımız darmadağın ve birbirimizi suçlarken yine azarlanmış ve bu durumdan da hiç rahatsızlık hissetmemiştik. .Bir aylık süreyi böylece geçirmiştik. Bize bir rol verilmiş ve onu sergiliyorduk.

Bir gün öğretmenimiz okula, kuşe kağıda basılmış dergiler geldiğini ve isteyenlerin alabileceğini söyledi. Ailemden dergilere onay çıkmıştı artık ben de mis gibi kokan dergilerden alabilecektim. Dergiyi aldığım ilk gün okumamış, adeta yutmuşum. Ertesi gün öğretmenimiz sınıfta o dergiyi kimlerin okuduğunu anlamak için erkeklerde askerlik yaşını sormuştu. Sınıfta çıt yoktu . Çalışkanlar kümesindeki öğrenciler gözlerini öğretmenden kaçırıyorlardı. İşte o gün, o, müthiş gün benim dönüm noktam oldu. Parmağımı hangi güç kaldırmıştı bilemiyorum ama cevabı verdiğimi ve öğretmenimin'' aferin'' dediğini hatırlıyorum. Alkış sesleri kulağımda büyüyor bir aferin bin aferin oluyordu. Öğretmenimin gözünden bir daha düşmeyi asla göze alamayacaktım. Ertesi gün ve sonraki gün çalışkanlar kümesinde oturan ve saçları taralı tertemiz kız tekrar geri gelecekti. Tekrar ve tekrar çalışacak ve hiç yılmayacaktı , öylede oldu. O gün, bu olay olmasaydı o kız çocuğu ne yapıyor olacaktı? Gözünde her şeyi en iyi bilen öğretmeniniferinini alamasaydı ne durumda olacaktı? Ya da herkes o kız çocuğu gibi şanslı olacak mıydı? Sadece, bir, iki günlük gözlemlerle, öğrencisini tanımadan, tanımaya çabalamadan etiketleyen öğretmenin açtığı yarayı kim saracaktı acaba?

Şanslı görüyordum kendimi. Kıyıda dönülmüş doğru bulunmuştu. Şu an ben de bir öğretmenim ve en güçlü yanım; en kötüden en iyiyi çıkarmaya çalışan ,öğrencileri iyi motive eden onları güçlü kılan teşvik dilimin olması.

Çabalayan, kendini yenileyen yüzlerce değerli öğretmenimiz var. Öğrencisinin gözleri, yolu ,ışığı, geleceği ve herşeyi olmuş .Tüm değerli öğretmenlerimizin önünde saygıyla eğiliyorum.

Öğretmenler önemli ,biz önemliyiz. Doğru ellerde yoğrulan bireyler mutlu ve başarılı olur. Mutlu ve başarılı bireyler topluluğu da, sağlıklı toplumları oluşturur.

KALIN SAĞLICAKLA...

Ayla KAYA

Etimesgut Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Psikolojik Danışman

Öğretimde Dijital Materyallerin Önemi

Özellikle son yıllarda teknolojinin baş döndürücü şekilde geliştiğine şahit olmaktayız. Hemen hemen her geçen gün yeni bir teknolojik araç ya da mobil uygulama hayatımıza girip birçok alanda işimizi hem zamandan tasarruf ederek hem de az zahmetle yapmamıza vesile oluyor. Örneğin evimizde çay içerken bir yandan beğendiğimiz bir elbiseyi telefonumuzla satın alabiliyor, bankaya gitmeden faturalarımızı ödeyebiliyor, doktor randevumuzu alabiliyor hatta iş toplantılarımıza dahi katılabiliyoruz. Bütün bunları avuç içine sığan küçük bir teknolojik aygılla hem de çok kısa bir süre içerisinde yapabiliyoruz. Peki ya yapamadığımızı düşünelim sadece saydığımız bu birkaç örneği bile bir gün içerisinde sığdırmakta güçlük çekerdik.

Eğitim - öğretim alanında da teknolojik araç gereçlerden faydalanmak hem öğretmenler hem de öğrenciler için büyük fırsatlar oluşturmaktadır. Özellikle Endüstri 4.0'ın konuşulduğu günümüzde eğitim teknolojilerinin önemi git gide artmaktadır. Bu bağlamdan hareketle Millî Eğitim Bakanlığının 2010 yılında başlattığı "Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi" (FATİH) projesi dikkatleri üzerinde çekmektedir. Sınıflarda bulunan eski adıyla kara tahtaların yanına FATİH projesi kapsamında internet bağlantılı etkileşimli tahtalar yerleştirildi. Bu tahtaları temel düzeyde de olsa kullanma becerisine sahip olan öğretmenler kendileri ve öğrencilerine büyük faydalar sağlayabilirler. Örneğin matematik dersinde zor bir geometrik şekli çizmek için birkaç saniye yeterli olurken üzerinde defalarca işlem yapıp silinebilir olması da zaman kullanımını açısından son derece önemlidir. Veya fen bilimleri dersinde yer kürenin katmanlarını tahtaya çizip ya da ders kitabı üzerindeki görsellerden anlatmak yerine 3D animasyonlu bir videodan yararlanmak öğrenciler için daha ilgi çekici ve anlamlı olabilir. Ya da sosyal bilgiler dersinde Atatürk ile ilgili anlatılan konunun ardından Anıtkabir'e sanal gezi düzenlemek konunun pekişmesine yardımcı olabilir. Diğer taraftan yapay zekâ teknolojilerinin gelişmesine paralel olarak eğitim-öğretimde birçok aracın vazgeçilmezlerimiz arasına gireceğini söyleyebiliriz. Sanal gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR), nesnelerin interneti (IoT), WEB2.0, WEB3.0 bunlara örnek verilebilir.

Eğitimde teknolojinin kullanılması öğretmene zaman kazandırma, öğretimi planla ve materyal desteği sağlamanın yanında en büyük katkıyı öğrenene yani öğrenciye sağlamaktadır. Çünkü öğretimde temel amaç öğrencinin bilgiyi öğrenmesi ve öğrendiğini uygulayabilesidir. En iyi öğrenme ise öğrencinin öğrenme stiline (görsel, işitsel, kinetik, sözel) en uygun olan yolla yapılır. Dolayısıyla teknolojik aygıtlarla öğrencilerin öğrenme stillerine göre içerik oluşturmak çok daha kolay ve sürdürülebilirdir. Ayrıca öğrenmenin kalıcılığını sağlamak için pekiştirmek

de önemlidir. Pekiştirmenin en kolay yolu içeriklerin oyunlaştırılarak sunulmasıdır. Birçok mobil uygulama ile basit oyunlar kolaylıkla yapılabilmektedir. Bunun yanında Bulut teknolojisi yardımıyla ders içerikleri depolanabilir. İstenilen yer ve zamanda bu içeriklere ulaşım rahatlıkla sağlanabilir.

Eğitim sürecinde teknolojiden yararlanmanın önemi kadar da öğretime uygun teknolojik aracın seçimi, aracı kim tarafından kullanılacağı, içeriğin nasıl hazırlanacağı gibi hususlarında öğretmenlerin bilgi ve becerilerinin yüksek olması gerekmektedir.

Erdoğan YILDIRIM
Şehit Mustafa Duman İlkokulu
Sınıf Öğretmeni

HAYATIN ANLAMINI.....

İnsan hayatının anlam arayışı , mecburiyetler ve sorumluluklar... Hayat boyu değişkenlik gösteren bir süreç. Dünyaya geldiğimiz anda hayatımızın anlamı haz odaklı yaşantılarla doludur. İnsanın temel amacı haz almak ya da olumsuzluklardan uzak durmak olmamalı; tüm bu durumların içinde yaşantılarda anlam bulmak olmalıdır.

Anlam; kelimesinin sözlük anlamı bir sözcüğün, bir cümlenin ya da bir sözün anlattığı düşünce, zihnimizde canlandırdığı şey olarak tanımlanmaktadır. Hayatın anlamı ise bireysel düşünce ve yaşantılarda saklıdır.

Hayat anlamlı olmak zorunda mıdır? Hayat anlamlı olmazsa neler olur? gibi sorular insanı; hayata bağlayan hayat motivasyonunu artıran itici güçtür. İnsan hangi yaşta olursa olsun hayat motivasyonuna ihtiyaç duyar. Hayat motivasyonunda kişinin kendini tanıması önemli bir durumdur. Kişinin kendini tanıması ;geliştirilmesi gereken yönlerinin farkına varması demektir. Hayatın anlam arayışında önce kendimizden yola çıkmalıyız. Birey kendi hayatının anlamını kendisi bulur. Biz kendimizi nasıl değerlendiriyoruz, çevremizdeki insanlar bizi nasıl tanıyor, değerlendiriyor. Hayatı anlamlı kılmaya çalışırken yapabileceklerimizin farkında olarak hayatı anlamlandırmak gerekir. Farkında olmak, kendini önemsemek önemli. Aksi takdirde anlam ararken hayatı anlamsız hale getirmek an meselesidir.

Hepimizin hayatının anlamı ve motivasyonu çeşitlilik gösterir. Anlam; kişiden kişiye içinde bulunduğumuz zamana , mekana göre değişir. Değerlendirmeye buradan başlamak en doğru seçenek... Birbirimizden farklıyız; bunun yanı sıra yıllar içerisinde kendi içimizde de farklılaşıyoruz. Hayatın akışı içerisindeki ben; acaba yirmi yıl önceki ben ile aynı özelliklere sahip mi? Fiziksel, düşünsel, ruhsal değişim mutlak bir süreçtir. Bu değişim süreci içerisinde hayatınızın anlamının değişmesi de kaçınılmazdır. Hayatın anlamına dair "sevmek, sevilmek, öğrenmek, okumak, yazmak, eğlenmek, başarı, aile, arkadaşlar, hobiler,seyahat, v.b. gibi size kendinizi iyi hissettiren her seçeneği sıralayabiliriz. Bugün size anlamlı gelen pek çok şey geçmişte ya da ilerleyen yaşantınızda anlamsız hale gelebilir. Viktor Emil Frankl "İnsanın Anlam Arayışı" kitabında hayatın anlamı "**her günün her saniyesinin** kaderini kabullenip yola devam etmek; veya kendimizi dinleyip amaçlarımız için çabalamak arasında **karar vermek için bir şans olduğunu bilmekte** saklıdır." demiştir. Bu bağlamda hayatı anlamlı hale getirmek; özgürce seçtiğimiz amaçları gerçekleştirmek için mücadele etmekle başlar.

Özetle hayatın anlamı önemli ve değerli olduğunu düşündüğümüz, bizi hayata bağlayan , bizi mutlu kılan amaçları gerçekleştirme sürecidir. O halde sana ne iyi geliyorsa hayatına dahil et ve hayatına devam et.

Nilay BENLİ
Etimesgut Rehberlik ve Araştırma Merkezi
Müdür Yrd.

PANDEMİ SÜRECİNDE İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIĞI ENGELLER VE SONUÇLARI

Tüm dünyayı etkileyen korona pandemisi süreci, eğitim sisteminde de önemli etkiler yaratmıştır. Özellikle okuma-yazmaya ağırlık verilen ilkokulda bu süreç hem öğrenciler hem öğretmenler hem de veliler açısından daha da zor olmuştur. Bu zorlukları en aza indirmek için çeşitli metodolojik yaklaşımlarla eğitim-öğretim faaliyetlerine devam edilmeye çalışılmıştır. Bu yaklaşımlardan kısaca bahsedecek olursak ;

İşbirlikçi yaklaşım: Çevrimiçi forumlar, video konferans sistemleri, sosyal ağların ve web 2.0 araçlarının (çevrimiçi iş birliğine dayalı belgeler), blogların veya işbirlikçi öğrenme için özel yazılımların kullanımını içeren hem eşzamanlı hem de eş zamansız bilgi oluşturma teknolojileri aracılığıyla öğretmenler arasında dijital yetkinliğin geliştirilmesi. Bu faaliyetler aynı zamanda farklı coğrafi bağlamlardan diğerlerinin (öğrenciler, öğretmenler, eğitimciler, uzmanlar, araştırmacılar) katılımıyla işbirliğinin zenginleştirilmesini sağlar. Bu eğitim önerileri, ekip çalışması yetkinliklerinin geliştirilmesine olanak sağlamaktadır.

Üstbilişsel yaklaşım: Bu eğitim biçiminde öğretmen, dijital teknolojilerin dahil olduğu herhangi bir durumda düşüncelerinin, davranışlarının ve/veya mesleki uygulamalarının sonuçlarının bir ifadesi ve analizi yoluyla didaktik eylem üzerinde bir yansıtma yapmaya yönlendirilir. Bu yaklaşımı kullanan eğitim deneyimleri, örneğin sınıflarda BİT kullanımının kritik değerlendirmesini teşvik etmek için çevrimiçi iletişim araçları, vaka videoları veya mikro öğretimi uygulamaları.

Dijital yetkinliği geliştirmek için pratik BİT etkinliğinin değerlendirmesi olmasına rağmen, öğretmenler ayrıca öğretim uygulamalarında teknolojilerin kullanımını haklı çıkaran argümanlar geliştirmelerini sağlamak için teorik eğitim talep etmişlerdir.

Karma öğrenme yaklaşımı: Bir kişinin etkileşimde bulunabileceği ve öğrenme etkinliklerini gerçekleştirebileceği çeşitli teknolojik kaynaklarla öğrenme deneyimleri yoluyla dijital öğretim becerilerini geliştirmek için sınıf içi ve sınıf dışı eğitimin bir kombinasyonunu kullanır.

Modalitenin kendisi, öğretmenleri çevrimiçi öğrenme platformlarının kullanımı ve eğitim amaçlı dijital materyallerin kullanımı konusunda doğrudan eğitir. Bu yöntem özellikle öğretmenin yansıtıcı bir profesyonel olarak gelişimi için uygundur, çünkü iletişim için mevcut kanalları artırarak, öğretimde BİT kullanımına yönelik eleştirel bir tutumu besleyen tartışmalar oluşturmak ve etik sorunlarla ilgili bir konum benimsemek mümkündür; siber zorbalık ve intihal gibi...

Modellemeye dayalı yaklaşım: Eğitimciler, belirli uygulamaları teşvik etmek veya gerçek olabilecek dijital teknolojilerin entegrasyonu ile ilgili belirli eylem kılavuzlarının veya öğretim stratejilerinin kasıtlı olarak gösterilmesi yoluyla öğretme-öğrenme sürecinin farklı vizyonlarını sunmak için eğitimciler veya mentorlar olarak hareket eder.

Otantik öğrenme yaklaşımı: Öğrenme etkinlikleri, eğitimde öğretmene yakın olan eğitim bağlamıyla ilgili gerçek dünya durumlarını temsil eder. Bu modalite, öğretmenleri teknolojilerle gerçek öğretim uygulamalarının tasarımı, detaylandırılması, uygulanması ve değerlendirilmesine dahil eder. Özel öğretim materyallerinin oluşturulmasını içerebilirler ve uzman eğitimcilerin rehberliğinde yürütülürler. Teori ve uygulama arasında köprüler kurulmasına izin veren, öğretmeni aktif ve anlamlı öğrenmeye yönlendiren, sınıftaki teknolojilerle öz-yeterlik algıları üzerinde olumlu etkileri olan biçimlendirici bir deneyimdir.

Global anlamda uzaktan eğitimin öğrenciler üzerinde fiziki eğitimde okulda öğrenme gibi öğrenmenin yerini alması pek olası görünmemektedir. "Dezavantajlı öğrencilerin pandemiden en çok nasıl etkilendiğini vurgulayan yeni bulgulara göre de, İngiltere'deki ilkokul öğrencileri tecrit ve okulların kapanması sırasında "önemli" öğrenme kaybı yaşamışlardır" (Adams,2021).

“Ulusal Eğitim Araştırma Vakfı'nın (NFER) çalışması, uzmanlar tarafından 2020'de okullarının kesintiye uğramasının ardından altı ve yedi yaşındaki çocukların öğrendiklerini kaybetme boyutunun da oldukça yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. NFER çalışması , İngiltere'deki 168 ilkokuldaki yaklaşık 6.000 2. sınıf öğrencisini okuma ve matematikte standartlaştırılmış sınavlara tabi tuttu ve sonuçları benzer okullardaki bir grup öğrenci tarafından yapılan testlerden elde edilen sonuçlarla karşılaştırmıştır.

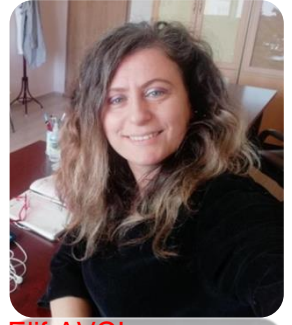
Genel olarak ara sonuçlar , öğrencilerin her iki konuda da önceki örneklerle karşılaştırıldığında ortalama olarak iki ay daha yavaş ilerleme kaydettiklerini sonucuna işaret etmiştir. Dolayısıyla okulların kapatılmasının öğretmenler için daha fazla zorluk yarattığını öne sürmüştür.

Okullar, yeniden açıldıktan sonra öğrenmedeki kaybının yeniden inşa edilmesi için kaynaklara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca öğrencilerin nerede geride kaldıklarına ilişkin ancak ölçme-değerlendirme yapıldığında ders işlenmesinin öğretmenlere katkı sağlayacağı umulmaktadır.

MURAT ŞENTÜRK
Şehit Mustafa Duman İlkokulu
SINIF ÖĞRETMEN

ÇOCUKTA OLUMLU DAVRANIŞ GELİŞTİRME VE SINIRLAR

Sevgili anne ve babalar! Sınırlar, ailede ve günlük hayatta bizlere yol göstermek için vardır. Sınırlar ve kurallar dediğimiz zaman sadece yasak koymak aklınıza gelmesin. Örneğin, şöyle bir etrafımıza baktığımız zaman arabayı kullanırken takip edilen çizgiler, kırmızı ışık sistemi, okuldaki kurallar ve toplumsal hayatı düzenleyen sözleşmeler vs. gibi birçok kural ve işleyiş bulunmaktadır. Bunların hepsinin amacı tabii ki bizlere yol göstermek ve yaşamımızı kolaylaştırarak toplumsal uyumumuzu artırmaktır. Aynı şekilde evde de koyacağımız sınırlar çocukların kendilerini güvende hissetmesini sağlar. Kendini güvende hisseden çocuk da içsel huzurunu elde eder.

Elif AVCI
Erhan Ar İlkokulu
Psikolojik Danışman

Çocuklarda olumlu davranış geliştirebilmek için bazı aşamaları takip etmek gerekebilir. Bunlardan bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz: çocuğun davranışının nedenini anlamaya çalışmak, onun ilgi ve ihtiyaçlarının farkında olmak ,tutarlı olmak, örnek olmak ,çocuğa davranışının sonucunu açıklamak... Verilen bu örnekler içerisinden bazen bir yöntem kullanılabileceği gibi birçok yöntem de beraber kullanılabilir. Önemli olan çocuğun ihtiyacına göre planlama yapabilmektir. Çocuğun yaşının gelişimsel özelliklerini bilerek hareket ettiğimizde onu daha iyi anlamış oluruz ve onda özgüven problemi yaratmadan bir durum değerlendirmesi yapılabiliriz. Örneğin ergenlik döneminde öfke patlamaları ya da duygu değişimleri hızlı yaşanabilir. Eğer bu dönemin genel özelliklerini ve yaşanabilecekleri bilirsek ergen çocuğumuzu anlamamız kolaylaşacaktır. Yine aynı şekilde çocuğun ihtiyaçlarının farkında olmak da anne babaların yürüttüğü ebeveynlik sürecinde katkı sağlayan unsurlardandır. Çocuklarını iyi tanıyan ve gözlemleyen ebeveynler, yaşadıkları kriz anlarında da çözüm yoluna daha erken ulaşabilirler.

Yukarıda bahsedilen etmenlerin dışında, ailede tutarlı olmak da çocukta olumlu davranışların pekişmesinde yardımcı rol oynar. Ailede tutarlı davranış sergileyen bir ortamda yetişin çocuklar, anne baba tepkilerini önceden tahmin etmektedirler. Örneğin kendinizi iyi hissettiğiniz bir anda çocuğunuzun arkadaşları ile dışarda buluşmasına izin verirken, ertesi hafta aynı ortam ve kişiler olmasına rağmen kendinizi iyi hissetmediğiniz için izin vermeyişiniz tutarsız bir davranışa örnektir.

Tutarsız tutum sergileyerek yetişen ve ailede sınır koyulmayan bir çocuk günlük yaşantıda ilişkilerine de sınır koymakta zorlanabilir. Ya da var olan kurallara uymakta zorlanabilir. Sınırlar aslında çocuğun güvende hissetmesini sağlamak amacıyla belirlenen yol göstericilerdir. Örneğin, teknoloji ve bilgisayar kullanımı konusunda da ev içerisinde belirli sınırlar getirilmeli, oyun oynama saatleri düzenlenerek kurallara bağlanmalıdır. Çocuklar ve ergenler başıboş bırakılmamalı ,aşırı tedbir de değil ancak tutarlı ve kararlı bir tutumla izlenmelidirler. Ailelerin sakin kalması, iyi düşünüp doğru karar vermeye çaba göstermesi, çocuklarımızı desteklemeleri ve yön vermeleri gerekmektedir.

Geleceğimizin sahiplerinin gençlerimiz olması sebebiyle kaybetme lüksümüz olan bir tek gencimiz bile yok. Ebeveyn olarak ergenleri anlamaya ve bilinçli olarak yönlendirmeye yönelik olarak kendimizi yetiştirmenin çözüme başlamamızın ilk adımı olduğu gibi sonuca ulaşmada da kılavuzumuzun olduğunu unutmamalıyız.

MESLEKİ EĞİTİM MERKEZLERİNDE ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLERİN

MESLEKİ EĞİTİME KAZANDIRILMASI

Özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi, bu bireylerin akademik ve sosyal alanlarda tam potansiyellerine ulaşmaları için etkili bir yol olan bir eğitim durumudur. Öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine yönelik mesleki ihtiyaçlarının araştırılması yapacakları faaliyetlerinin etkililiğini artırmak açısından önem taşımaktadır. Bu eğitimin amacı, özel ihtiyaçları olan öğrencilerin başarılı olmaları için ihtiyaç duydukları desteklerle mümkün olduğu kadar uzun bir süre mesleki eğitim ortamına entegre olmalarını sağlamaktır. Bu eğitimi içerikte, öğretim yöntemlerinde, yaklaşımlarda ve eğitim stratejilerinde değişiklikler gerektiren bir mesleki eğitim sürecini içermektedir ve mesleki eğitimde başarılı olabilmesi için, eğitimciler başta olmak üzere ailenin ve öğrencilerin de eğitime dâhil olması önem taşımaktadır.

Özel gereksinimli öğrencilerin mesleki eğitiminden söz edildiğinde, farklı bir bakış açısına, birkaç farklı uzman yaklaşımına, bilgi biçimine, beceriye ve yeterliliğe ihtiyaç olduğu ifade edilmiştir. Öğretmenlerin bu eğitime uygun eğitim ortamları geliştirmek için ihtiyaç duyduğu kadar bilgi, yetkinlik ve çeşitli farklı deneyimlere bir anda sahip olması beklenemez. Dolayısıyla bu çalışmayla birlikte öğrencilerin eğitiminde rol oynayan öğretmenlerin eğitsel ihtiyaçları ile ilgili yapılmış farklı dilde bağımsız çalışmalar bir araya getirmiştir. Özel gereksinimli öğrencileri, yaşlarıyla aynı ortamda bulunup, farklı eğitsel ihtiyaçlara sahip olduklarından dolayı, mesleki eğitimde çalışan öğretmenlerin bu bireylerin eğitsel faaliyetleri konusunda büyük sorumluluklar düşmektedir.

Tehlikeli ve çok tehlikeli meslekler haricinde işe başlayan özel gereksinimli öğrenciler mesleki eğitime başvurarak kayıt işlemi yaptırır daha sonra haftanın 5 günü iş başı eğitim ve 1. günde mesleki eğitim alır. Örneğin güzellik saç bakım hizmetleri alanında özel gereksinimli öğrenci çalışma hayatına başladığında sırasıyla insanlarla iletişim kurmayı, müşteri karşılamayı, temizlik yapmayı, getir götür işleri, fön tutmayı, sakaltraşı suyunu hazırlamayı ve buna benzer tehlike içermeyen işleri yapmayı öğrenerek çalışma hayatına etkin bir giriş yapar. Özel gereksinimli öğrencilerin sözel iletişim gelişimini destekleyen ve cesaretlendiren ortamlar oluşturmak ve çocuğu cesaretlendirmek gerekmektedir.

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde oluşturulan Özel Eğitim Değerlendirme Kurulunca hazırlanan rapor doğrultusunda tam zamanlı özel gereksinimli yoluyla mesleki eğitim programına alınır.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Yönetmeliğinin madde 11 , (e) fıkrasında belirtilen , "özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin mesleki, teknik, sosyal ve kültürel alanlarda bilgi ve becerilerde donatılması, onlara hayata kazandırılması, üretken bireyler haline getirilmesi amacıyla bu bireylere yaygın eğitim hizmetleri verilir." İfadesi özel gereksinimli bireylerin mesleki eğitim ,istihdama katılım ve sosyalleşmeleri için oldukça önemli olmakla birlikte , Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin, günün değişen ihtiyaçları ve sunulan hizmetlerdeki gelişmeler doğrultusunda güncellenmesi ve daha kapsayıcı bir şekilde revize edilmesi yanında özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarımızın mümkün olan en erken yaşta mesleki eğitime dâhil edilmeleri ve daha sistematik

ve izlenebilir politikalar belirlemeye yönelik düzenlemelerin yapılması da bakanlığımızın öncelikli meselelerinden olmalıdır.

BÜLENT DURAK
Özkan ERDEK M.E.M
Müdür Yrd.

EĞİTİM KURUMLARININ İŞ YÜKÜ VE ÖNERİLER

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı tüm kamu kurumlarının çalışma prensibi, mevcut yasa, yönetmelikler ve yönergeler çerçevesinde yürütülmektedir. Şöyle ki; kurum müdürünün, inşaat, bakım-onarım işlerinden tutun da kurumda eğitim öğretim gören öğrenci-kursiyerlerin akademik gelişimlerine varana kadar tüm iş ve işlemlerden sorumlu olarak üzerinde ağır yük bulunmaktadır ki bu sorumluluklar tabi olunan yönetmelikler gereğidir.

Ayrıntılı bahsetmek gerekirse, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumları, yönetmelik gereği 360 günün 180 iş günü açık olmak zorundadır. 180 iş günü ise %80 oranında saat 15.00 civarında tamamlanmaktadır. Yani yılın tam yarı zamanı kadar açık olan kurumlar açık olduğu dönemde de en fazla saat 15.00'e kadar açık kalarak, fiili olarak kullanılan zaman yılın 1/4'ine kadar düşmektedir. Bununla birlikte tüm kurumların zorunlu giderlerinin (elektrik, su, telefon, fax, internet faturaları vb.) yanında rutinde bakım gerektiren cihaz ve aletlerin aylık giderleri de bakanlığa ayrıca bir yük oluşturmaktadır.

Bazı özel sektör eliyle yürütülen kurumlarda ve yurt dışında bazı ülkelerde de olduğu şekilde eğitim öğretim işleri ile mali işlerin müdür eliyle ayrıldığı bir sistem, hem kurumu mali yönden ilgili bakanlığa bağlı kılmayacak hem de daha sistemli bir işleyiş kazandıracığı görüşü önem kazanmaktadır. Şöyle ki:

Kurumda iki tane müdür olacak. Müdürlerden bir tanesi okulun stratejik planına da uygun şekilde akademik becerilerin güçlendirilmesi, öğrenci-kursiyerlerin Milli Eğitim Bakanlığının uzak hedeflerine ulaşmaları konusunda var gücüyle gayret gösterirken, diğer müdür ise okulun mali gelir gider dengesini kurmakla görevlendirilecektir. Eğitim öğretim zamanının dışında, okulun sınıflarını bireysel gelişim kurslarına, müzik-görsel sanatlar kurslarına kiralayarak, spor salonunu fitness merkezlerine kiralayarak hem yapılan kurumların işlevsel kullanımını sağlamış hem de kuruma maddi getiri sağlamış olacaktır. Böylelikle kurumların bakanlığa verdiği maddi yük azalmış hatta sonlanmış olacaktır. Bu şekilde çalışma sonucunda okulunun faturalarından tutun da aylık rutin bakım onarım giderleri olarak yaklaşık 50,000,00 TL'ye varan (zaman zaman da geçen) masrafları bakanlıktan bağımsız şekilde giderecektir.

Kurumun eğitim öğretim iş ve işlemlerinden sorumlu müdürün odaklanması gereken alanlar daraltıldığında daha spesifik başarılar imza atılmış olacaktır. Bu durumla birlikte kurumun mali iş ve işlemlerinden sorumlu müdür de yine sadece mali gelir gider dengesi ile ilgileneceğinden daha başarılı sonuçlarla ulaşması kolaylaşacaktır. İş bu halde;

Hem milyonlarca lira harcanarak yapılan kamu binalarından azami ölçüde yararlanılmış olacak, yeni binalara ihtiyaç azalacak hem de kurum kendi giderlerini kendisi karşılayarak, tabiri caiz ise kendi yağında kavrularak, bakanlığın gider kalemlerini azaltacaktır. Bu şekilde eğitim öğretim hizmetlerine ayrılan bütçenin çok büyük oranda, bilişim laboratuvarları, fen-kimya laboratuvarları gibi üst düzey bilişsel becerilerde olması gereken alanlarda kullanılması sağlanacaktır.

Bu durum, yakın gelecekte, öğrenci-kursiyerlerin hedeflere daha kararlı ve hızlı ulaştığının gerekçeleri arasında sayılacaktır.

Mehmet BAĞÇEVLİ
Etimesgut Melekler Özel Eğitim Uygulama Okulu
III. Kademe Müdür Yrd.

OKULLARDA AKRAN ZORBALIĞI

Okul, okuma yazma öğretiminden başlayarak en yüksek düzeyde bilim ve sanat bilgisi vermeye değin çeşitli derecede toplu öğretimin yapıldığı kurumlardır. Okulda akademik alanın yanında öğrenciler akranlarıyla bir araya gelerek sosyal-duygusal alanda gelişim gösterirler.

Akran zorbalığı, zorbanın veya zorba grubunun gücü sürekli olarak kötüye kullanarak fiziksel veya psikolojik olarak kendilerinden daha zayıf olan kurbanı incitmesi ya da korkutması ile sonuçlanan bir saldırganlık türüdür. (Çoluk Çocuk dergisi 94.sayı-hatice uysal çağlayan Dinçer)

Zorbalık, okul çocukları arasında esasen çok eski ve iyi bilinen bir olgudur (Olweus, 1995, 196). Soruna birçok insanın aşına olmasına rağmen dünyadaki akran zorbalığıyla alakalı ilk sistematik çalışma 1970 lerde Dan Olweus tarafından yapılmıştır. 1973'te bu alandaki ilk bilimsel yayın olarak kabul edilen 'Aggression in the Schools: Bullies and Whipping Boys' isimli kitabını yayınlamıştır. 1983'te Olweus, 'Olweus Zorbalığı Önleyici Müdahale Programı'nı geliştirerek okullarda uygulamış ve sonraki önleyici müdahale çalışmalarına ışık tutmuştur.

Günümüzde akran zorbalığı okul öncesi dönemden başlayarak bütün kademelerde görülmektedir. Fakat saldırganlık ve şiddet içeren bütün eylemler akran zorbalığı olarak algılanmamalıdır. Akran zorbalığı, saldırganlığın bir alt türüdür. Bilinçli ve sürekli olarak zorba tarafından mağdurun rahatsız edilmesidir. Şiddet gibi sadece fiziksel bir zarar söz konusu değildir. Sözel, sosyal ve siber zorbalık türleri de vardır. Bazı şiddet davranışları da akran zorbalığı olarak kabul edilmez. Örneğin, bedensel veya zihinsel olarak güçleri birbirine eşit olan öğrenciler arasında yaşanan tartışma veya kavga bir şiddet olayıdır ancak akran zorbalığı olarak nitelendirilmemektedir (Geen ve Donnerstein, 1998; Olweus, 1993).

Tüm olayların akran zorbalığı olarak algılanması öğretmenlerin ve öğrencilerin zorbalık olaylarına müdahale etme olasılığını azaltmaktadır. Bu yüzden ayrımı iyi yapmak faydalı olacaktır.

Okullarda görülen zorbalık çeşitleri, ilk akla geldiği biçimde sadece fiziksel zorbalık ile sınırlı olmamaktadır. Kurban rolündeki bireyi inciten, ona zarar veren birçok davranış bu kapsamda değerlendirilebilir.

Akran zorbalığı; Sözel zorbalık, sosyal zorbalık veya siber zorbalık olarak da karşımıza çıkabilir.

Fiziksel zorbalık: Öğrenciye yönelik yapılan ve fiziksel güç içeren davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Bu zorbalık türü özellikle okul öncesi dönem ve ilkokulda en sık görülen zorbalık türüdür. Ayrıca diğer zorbalık türlerine kıyasla öğretmenler ve diğer öğrenciler

tarafından kolaylıkla fark edilebilir. Bu nedenle, öğretmenlerin fiziksel zorbalığa diğer zorbalık türlerine kıyasla daha sıklıkla ve anında müdahale ettiği belirlenmiştir (Smith, 2016; Vlachou ve ark., 2011). Tekme atmak, tokat atmak, itmek, tükürmek, ısırarak, saçını çekmek, haraç almak, el hareketi yapmak ve eşyalarına zarar vermek fiziksel zorbalığa örnek verilebilir.

Sözel zorbalık: Öğrenciye veya ailesine yönelik yapılan olumsuz yargılar, atıflar veya sözel davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Sözel zorbalığın öğretmenler ve diğer öğrenciler tarafından fark edilmesi daha zordur. (Atik ve Güneri, 2013; Pişkin 2010; Wang ve ark., 2009).Lakap takmak, alay etmek, hakaret etmek, bağırarak ve küçük düşürücü sözler söylemek sözel zorbalığa örnek verilebilir.

Sosyal zorbalık: Öğrencinin sosyal ilişkilerine zarar vermeyi hedefleyen davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Öğretmenler ve diğer öğrenciler tarafından fark edilmesinin daha zor olduğu ve bu nedenle müdahalenin daha az yapıldığı belirlenmiştir. Bu nedenle diğer zorbalık türlerine kıyasla etkilerinin daha yaralayıcı ve ağır olduğu görülmektedir (Ayas ve Pişkin, 2011; Crick ve Grotpeter, 1995) Hakkında dedikodu yapmak, küsmek, görmezden gelmek, kıskandırmak, tehdit etmek ve toplum içinde küçük düşürmek sosyal zorbalığa örnek verilebilir.

Siber Zorbalık: Teknolojik aletler (bilgisayar, tablet, cep telefonu) kullanarak yapılan davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Siber zorbalık olaylarında zorbalık yapanlar anonim olabilir ve kimliklerini gizleyebilir. Ayrıca, siber zorbalık davranışları 7 gün/24 saat yapılabilir ve hızlı bir şekilde çok geniş kitlelere ulaşabilir (Hinduja ve Patchin, 2014; Zych ve ark., 2015).Habersiz şekilde bilgilerini kullanarak hesap açmak, izinsiz olarak fotoğraf/video paylaşmak, sosyal medyadan uygunsuz içerikler paylaşmak ve kötü yorumlar yazmak siber zorbalığa örnek verilebilir.

Akran zorbalığı davranışları okulun her alanında, okul çıkışında veya okul yolunda görülebilir. Bu davranışlar özellikle yetişkin denetiminin ve gözetiminin yetersiz olduğu yerlerde daha sıklıkla görülmektedir. Önleyici müdahale çalışmaları için zorbalık olaylarının okulun hangi alanlarında görüldüğünün tespit edilmesi ve bu alanların güvenli hâle getirilmesi önemlidir. Özellikle teneffüslerde koridor, okul bahçesi ve okuldaki oyun sahalarında nöbetçi öğretmen veya okul güvenlik personeli sayısının yeterli sayıda olması gerekmektedir. Ayrıca, bütüncül okul yaklaşımına göre okulda görev yapan tüm personelin (örn. servis şoförü, servis ablası, kantin ve temizlik görevlileri) akran zorbalığı konusunda bilgilendirilmesi zorbalık olayına anında müdahale etme açısından önemlidir (Rivers ve Smith, 1994; Vaillancourt ve ark., 2010). Akran zorbalığının yaşandığı yerler: sınıf, koridor, tuvalet, okul bahçesi, kantin, spor salonu, yangın merdiveni ve okul servisidir.

Akran zorbalığına maruz kalan çocuklar çoğu zaman bu konuyu yetişkinlere anlatmaz (Storey ve ark.,

2013). Çünkü:

- Bu davranışın zorbalık olduğunu bilmeyebilir.
- Anlatmaya çekinebilir veya utanabilir.
- Zayıf veya güçsüz görünmek veya “ana kuzusu” olarak etiketlenmek istemeyebilir.
- Zorbanın kimseye anlatmaması konusundaki tehditleri karşısında sessiz kalabilir. Ancak zorbalık gizlendikçe artarak devam eder.
- Eğer anlattığı duyulursa, zorbalık davranışlarının sıklığı veya şiddetinin artacağından korkabilir.
- Bu davranışı nasıl veya kime anlatacağını bilemeyebilir.
- Hayatında bu konuları paylaşabileceği, güvendiği ve destek alacağı bir yetişkin olmayabilir. (örneğin; ebeveyn, abla/ağabey, öğretmen)

Hem Akran Zorbalığı Yapan Hem Zorbalığa Maruz Kalan Öğrenciler İçin Sonuçlar

Hem akran zorbalığı yapan hem de zorbalığa maruz kalan öğrenciler de kısa ve uzun vadede birçok olumsuz etki ile karşılaşmaktadır (Conners-Burrow ve ark., 2009; Swearer ve ark., 2001). Bazı araştırmalarda bu grubun, zorbalık yapan, zorbalığa maruz kalan ve zorbalığa katılmayan öğrencilere kıyasla daha yüksek düzeyde depresyon, kaygı, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) belirtileri gösterdikleri bildirilmiştir. Bir başka çalışmada ise bu grubun, diğer gruplara kıyasla daha yüksek düzeyde davranış problemi, kural ihlali, sapkın akran etkisi ve aykırı davranış kabulü gösterirken; daha düşük düzeyde öz kontrol, sosyal beceri, okul uyumu, okula bağlılık, ebeveyn desteği ve ebeveyne bağlılık gösterdikleri bildirilmiştir (Haynie ve ark., 2001). Ayrıca bu grubun duygusal stres, duygu düzenleme güçlüğü ve arkadaşları tarafından reddedilme gibi olumsuz etkilerle daha sık karşılaştığı görülmektedir (Schwartz, 2000).

AKRAN ZORBALIĞINA DAİR ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Okullarda gerçekleşen şiddetin önlenmesinde birinci derecede sorumlu olan kişiler okul yöneticileridir. Ancak okul yöneticilerinin bu sorumluluklarını yerine getirebilmesi için bazı yeterliklere sahip olması gerekmektedir. Buna göre okul yöneticileri çeşitli girişimlerde bulunabilmeli, olayları geniş bir perspektiften inceleyerek değerlendirebilmeli ve uygun çözümler üretebilmelidirler (İnandı ve Yıldız, 2014).

Kanadıkırık Kılıç ve Kılıç (2013) da zorbaların davranışlarına karşı aileye düşen görevleri şöyle belirtmektedirler:

- Aileler çocuklarından arkadaşlarına göre daha popüler olmalarını beklememelidirler.
- Aileler çocukların için daha fazla zaman ayırmalı ve zorbalık olarak kabul edilecek davranışlarına karşı dikkatli olmalıdırlar.
- Aileler belli aralıklarla çocuklarını üzen veya sinirlendiren arkadaşları olup olmadıkları sormalıdırlar.
- Aileler çocuğu dikkatli dinlemeli, okul ile işbirliği yapmalı ve uzman desteği almalıdırlar.

• Aileler zorba veya kurban durumunda olan çocuklarına empati ile yaklaşmalı ve çocuklarıyla tartışmak yerine yaşanan durumu hissetmelidirler.

Öğretmenlere düşen görevlere baktığımızda;

- Zorbalık davranışına anında müdahale etmeli ve davranışı sonlandırmalı.
 - Bu okulda asla zorbalığa yer olmadığını dile getirmeli.
 - Akran zorbalığının hem kendisine hem de karşı tarafa zarar vereceğini anlatmalı.
 - Böyle devam ederse arkadaşlık ilişkilerinde problemler yaşamaya devam edeceğini söylemeli.
 - Zorbalığa maruz kalan arkadaşının kendini nasıl hissedebileceği hakkında konuşmalı
 - Problemlerini zorbalık dışında farklı yollarla çözebileceğini açıklamalı
 - Eğer kendisini öfkeli, sinirli veya kızgın hissediyorsa bir yetişkinden yardım alması gerektiğini söylemeli.
- Gerekirse rehber öğretmen/psikolojik danışmana yönlendirmeli.
- Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) 2014 yılında yayımladığı Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğine göre okullarda öğrencilerin istenmeyen davranışları gösterdiklerinde ne tür bir yaptırımla karşılaşacakları anlatılmalı. (Akpınar ve Akpınar,2022)

Rehber öğretmen/psikolojik danışmana öneriler şu şekildedir;

- Öğrencilerin akran zorbalığına ilişkin farkındalık kazanmasına yönelik çalışmalar yapmak.
- Velilere akran zorbalığı konusunda seminerler düzenlemek ve bilgilendirme broşürleri hazırlamak.
- Akran zorbalığı yapan ve buna maruz kalan öğrencilerin velileri ile bireysel görüşmeler yapmak.
- Akran zorbalığını yapan ve buna maruz kalan öğrencilerle bireysel görüşmeler yapmak.
- İletişime geçmek istemeyen öğrenci veya veli ile karşılaşıldığında farklı kurumlara yönlendirmek.

Güzide AYHAN

Zekiye Güdüllüoğlu İlkokulu

Psikolojik Danışman

KAYNAKÇA

- https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_08/23143200_Kuramsal_Kitap.pdf
- https://en.wikipedia.org/wiki/Dan_Olweus
- Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt:10, Sayı:2 Akran Zorbalığı- Öğr. Gör. Remzi Yıldırım
- İlköğretim Okullarında Akran Zorbalığına Dair Öğretmen Görüşleri /Ali Akpınar-Aslıhan Akpınar
- Çoluk Çocuk Dergisi 94.Sayı Arş.Gör.Uzm.Hatice Uysal- Prof.Dr. Çağlayan Dinçer

ÖĞRETMEN OLMAK....

Bir gün bir kapı aralanır hayatında;
Mesleğine, görevine, işine değıldir bu yolculuk
Minicik bedenlerdeki kocaman yüreklere...
Ve artık bilirsin ki;
Bir çift masum gözde,
Yüreğinde, dokunduğın yerdesin,
O gözlerde aşarsın tüm dertleri,
Saflığa, masumiyete olan özlemin diner.
Koşulsuz sevginin kaynağıdır o
ışıldayan gözler,
Kocaman gülüşler...
Hangi büyük laflar yerine geçer bir
masum gülüşün,
Dağlardan toplanmış bir kır çiçeğı
kokusunda,
Anayurdun olan çocukluğuna
dönersin...
Hatıraların canlanır gözünde,
Çocuk gözünle bakarsın geçmişine,
Öğrenci olursun sen de mavi önlüklü,
Beklentilerin, isteklerin, hislerin gelir
aklına,
Öğretmenini düşünürsün...
Bir sıcak tebessümünde,
sevgi dolu dokunuşunda bulursun
mutluluğı,
İyi olun çocuklar, merhametli, dürüst olun sözleri çınlar kulağında...
Şimdi alırsın bayrağı eline,
Geçmişinden getirdiklerin, aldığın derslerle girersin o kapıdan
Seni bekleyen ışıkları daha da parlatmaya artık hazır

